

ΕΘΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: Χρυσός ή έργασία της γης. — Το Κασκέτο. — Η πελατεία του Μαστροκώστα. — Τραγικά Χριστούγεννα. — Αθηναϊκά σκιαγραφία. — Από τα πεζοτράγουδα του Τουργκένιεφ. — Θά-

νατος του Μάρκου Κράλεβιτς. — Γνώμαι μεγάλων επιχειρηματιών. — Πρακτικά γνώσεις. Το λήξαν μουσικόν έτος. — Αρχαιολογικά. — Σκίτσο. — Νυκτώνει... (μυθιστόρημα). — Από την κωμώδιαν της ζωής.

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΛΡΙΘ. 7

Έκαστον τεύχος Δραχ. 1

1

ΙΟΥΛΙΟΥ

1921

ΕΘΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ - ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΕΥΑΓ. ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΡ. 20. - ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΡ. 30.
ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΔΟΛΛ. 6.

ΕΤΟΣ Α' - ΑΡΙΘ. 7.
1 ΙΟΥΛΙΟΥ 1921

ΕΚΑΣΤΟΝ ΤΕΥΧΟΣ ΔΡΑΧ. 1
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ 44. — ΤΗΛ. 11-07

ΧΡΥΣΟΣ Η ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΓΗΣ

ΕΑΝ σās ἔλεγα ὅτι ἡ γῆ τῆς πατρίδος μας κατέχει μέγαν πλοῦτον, θὰ μοῦ ἀπαντούσατε ὅτι καὶ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπαναλαμβάνη κανεὶς γνωστὰ πράγματα.

Εἶμαι τῆς ἰδέας ὅτι πρέπει νὰ ἐπαναλαμβάνεται τοῦτο κατὰ κόρον διότι ὅσο περισσότερο τὸ ἐπαναλαμβάνομεν ὅλοι, τόσο κáνωμεν τοὺς συμπατριώτας μας νὰ σκέπτονται τὴν γῆν μας, ν' αὐτοὑποβάλλονται μὲ τὴν αἰωνίαν αὐτὴν ἰδέαν καὶ τὰ σεβαστὰ Ὑπουργεῖα, τὰ ἐντεταλμένα διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πλοῦτου αὐτοῦ, νὰ φροντίζουν περισσότερο διὰ νὰ λυθοῦν καὶ δύο κακὰ ποῦ λυμαίνονται τὴν χώραν μας: τὴν μετανάστευσιν καὶ ἐγκατάλειψιν τῆς Γεωργίας, ἣτις θὰ λύσῃ τὸ ζήτημα τῆς ἐφθεινῆς ζωῆς.

Λέγω διὰ τὰ σεβαστὰ Ὑπουργεῖα, διότι ἐὰν ἐκεῖνο ποῦ συνέβη εἰς τὸν φίλον μου, μὲ τὸ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας τμήμα Ἐμπορικῆς Ναυτικῆς, νὰ μὴν ἀπαντοῦν κáν εἰς παρακλήσεις εὐλαβῶς ὑποβληθείσας, ἐνῶ ἐκινδύνευον σοβαρὰ συμφέροντά του ναυτιλιακὰ, ὑποθέτω νὰ συμβαίνει καὶ εἰς τὸ ἕτερον τῆς Γεωργίας.

Τὰ ἀνδρεία τέκνα τῆς πατρίδος μας ἐξέτειναν τὰ ὄριά της εἰς χώρας εὐφόρους, ἀλλ' ἀραιότατα κατωφημένας. Καὶ εἰς τὰς χώρας αὐτὰς εὐρίσκονται κτήματα κρατικὰ μεγάλα. Ἐπίσης ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ νόμου τῆς ἰδιοκτησίας περιέρχεται εἰς τὸν ἀντικαταστάτην τοῦ Τουρκικοῦ κράτους, Ἐλληνικὸν κράτος, ἐπὶ ὅλων τῶν κτημάτων τὰ 20 ο)ο' τῆς στρεμματικῆς ἐκτάσεώς των.

Ἐὰν τὸ κράτος ἤθελεν εἰς ἕκαστον Γεωργὸν τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος ἐνήλικον καὶ εἰς ἕκαστον στρατιώτην, νὰ τοῦ ἔδιδε 30-50 στρέμματα ἰδιόκτητα ἀναπαλλοτριώτα, νὰ τοῦ τὰ χαρίσῃ μὲ τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως ἐντὸς τριετίας καλλιέργησῃ τὸ 1]5 τῆς παραχωρομένης ἐκτάσεως καὶ ἐντὸς δεκαετίας τὰ 3]5, τότε ὀλίγον κατ'ὀλίγον θὰ ἰδῆτε τὴν εὐεξίαν παντοῦ. Διότι τὰ κτήματα αὐτὰ θὰ τ' ἀγαπήσῃ ὁ γεωργός. Θὰ μετοικήσουν τὰ παιδιά του. Θὰ γίνῃ μέγας πληθυσμὸς γεωργικὸς ἑλληνικὸς εἰς τὰς νέας χώρας ὅστις θὰ ὑπερασπίσῃ εἰς ὁποιαδήποτε στιγμήν τὸ ἀγαπητὸν χωράφι του. Καὶ ὁ ὁποῖος παράγων ἀφθονα, ὡς ἐκ τῆς εὐφορίας τῆς γῆς, θὰ τὰ πωλεῖ καὶ ἐφθηνὰ διὰ τὸ γενικὸν καλόν. Καὶ δὲν θὰ φεύγῃ εἰς τὴν Ἀμερικὴν ὅπου τὸν προσελκύει ἡ ἐλπίς τοῦ εὐκόλως ἀποκτωμένου δολλαρίου, εἰς στιγμήν ποῦ ὑπάρχουν πέντε ἑκατομμύρια ἀεργοὶ εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, οἵτινες φεύγουν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ εἰς ἄλλας χώρας, ὁμόρους, πρὸς εὔρεσιν ἐργασίας, οἱ πλείστοι ἐξ αὐτῶν ἐπιδίδονται εἰς τὴν ζειδωρον γεωργίαν τοῦ τόπου, πρὸς σωτηρίαν των. Καὶ μετὰ παρέλευσιν 15ετίας νὰ προβάλλῃ ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸ Κράτος μὲ τὸν φόρον του, μικρὸν κατ' ἀρχὴν καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐξογκοῦμενον, ποῦ θὰ

ἀποδώσῃ πολλαπλασίονα τὴν δωρεάν, τὴν ὁποίαν ἔκαμεν εἰς τὰ τέκνα του, ἀποδεικνύον μὲ μίαν μεγάλην χειρονομίαν ὅτι δύναται καὶ θέλει νὰ ὠφελήσῃ πράγματι τοὺς πολίτας του.

ΝΕΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟ ΚΑΣΚΕΤΟ *

ΣΤΟ διάδρομο στάθηκε μιά στιγμή ἀναποφάσιτος. Ἡ πρώτη του ἀπόφασις ἦτο νὰ μῆ μέσα στὸ δωμάτιο τῆς γυναίκας του, νὰ τῆς πετάξῃ στὸ πρόσωπο τὸ κασκέτο, νὰ τῆς φτύσῃ ὅλην τὴν περιφρόνησιν καὶ, ἀρπάζοντάς τὴν ἀπ' τὰ μαλλιά, νὰ τὴν πετάξῃ ὄσω ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ, ποῦ εἶχε ἀτιμάσει. Μιά στιγμή μάλιστα ἔφερε τὸ χέρι του στὴν πεισινὴ του τσέπη, ὅπου εἶχε τὸ πιστόλι του, μελετώντας μίαν ἄμεση, στιγμιαία ἐκδίκησιν. Γρήγορα ὁμως ἔδιωξε τὴν σκέψιν αὐτὴ ἀπ' τὸ κεφάλι του.

— Ὅχι! εἶπε ἀπομύσεια του. Δὲν πρέπει.

Φαίνεται ὅμως, πὸς εἶχε μιλήσει δυνατὰ, γιατί ἄκουσε τὴν φωνὴν του.

Ὁ ἦχος τῆς ἴδιας του φωνῆς τὸν κάρφωσε στὴ θέσιν του, σὰ μιά ξένη προσταγὴ, στὴν ὁποία δὲν μπορούσε νὰ παρακούσῃ. Σὲ λίγο ἔκανε διὸ βήματα πρὸς τὸ μέρος τοῦ δωματίου τῆς γυναίκας του. Κοντοστάθηκε πάλι. Φαντάσθηκε τὴν Πόπη, κουκουλωμένη μὲ τὰ σκεπάσματά της, νὰ προσποιεῖται τὴν κοιμισμένην. Βιαστικὸ-βιαστικά, ὕστερ' ἀπ' τὸ πῆδημα τοῦ ἔραστή της, θὰ εἶχε κλείσει τὸ παράθυρο, θὰ εἶχε τακτοποιήσει μὲ ἀγωνία τὰ ρούχά της καὶ θὰ εἶχε πέσει πάλι στὸ κρεβάτι της, περιμένοντας νὰ καταλάβῃ ἀπ' τὰ βήματά του, ἀπ' τὸν τρόπο ποῦ θά κλεινε τὴν πόρτα, ἀπ' τὸν κάθε μικρὸν κρότον, ἂν ἐκεῖνος εἶχε ἰδῆ τίποτε ἢ μαυτεύσει. Ἴσως καὶ νὰ περίμενε νὰ τὸν δῇ μπροστά της ἄγριο, τρομερό, διψασμένο γιὰ ἐκδίκησιν, καὶ μελετοῦσε μίαν ἀπολογία, ἕνα ψέμα, ποῖός ἔφερε. Καὶ — τί παράξενο; — μπορούσε ἀκόμα, μὲ τὴν ἀναιδέα, ποῦ χαρακτηρίζει τίς γυναῖκες σὲ τέτοιες στιγμῆς, νὰ διακηρύξῃ τὴν ἀθωότητά της, νὰ τὸν θρῖσῃ, γιατί τὴν ὑποπτεύθηκε, νὰ τοῦ ζητήσῃ αὐτὴ τὸ λόγο γιὰ τὴν προσβλητικὴν του ὑποψία καὶ γιὰ τὴν προστυχία του νὰ τῆς κόψῃ τὸν ὕπνον, ἀπὸ μίαν ἀνόητην ἰδέαν ποῦ τοῦ πέρασε στὸ κεφάλι του. Ὅλα αὐτὰ τοῦ πέρασαν μὲ μίαν γρηγοράδα ἀστραπῆς ἀπ' τὴν σκέψιν του. Καὶ μιά βαθειὰ ἀηδία τοῦ ἦρθε γιὰ τὴν γυναῖκα ποῦ τὸν εἶχεν ἀτιμάσει μιά ἀηδία ποῦ ἐπνιγε τώρα τὸ θυμὸ μέσα του καὶ τοῦ παρέλευε κάθε δύναμιν ἐνεργείας. Στάθηκε λίγες στιγμῆς ἀκόμα χωρὶς νὰ σκέπτεται τίποτε. Ὁ πυρετός, ποῦ τὸν αἰσθανότανε στοὺς παλμούς των κροτάφων του, ἢ τρομερὴ συγκίνησις τῆς πρώτης ἐντυπώσεως, ἢ ἔντασις τῆς σκέψεώς του στὰ λίγα αὐτὰ λεπτά, τὸν εἶχαν κάνει πτώμα. Καταλάβαινε πὸς ἦτον ἀνίκανος γιὰ κάθε ἐνέργεια, γιὰ κάθε ὁμιλία ἀκόμη. Μιά ἀκατανίκητη

* Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου τεύχους.

λάτη του.
 — Καλημέρα, Μαστροκώστα. Κάτι πρωί στην Αθήνα.
 — Ηνώ για μιὰ δουλειά.
 — Τὴν ξέρω τὴ δουλειά. Γιὰ τὸ πορτοφόλι. Ἔλα μαζί μου νὰ τὸ πάρης.
 Ἐμπήκαν σ' ἕνα μόνιμο καὶ ἐπῆγαν στὸ γραφεῖο — νὰ εἰποῦμε — τῆς συμμορίας. Ἦταν ἐκεῖ ὅλα τὰ μέλη τῆς συμμορίας. Τοῦ εἶπαν ὅλη τὴν ἀλήθεια. Καὶ τοῦ ἔδωκαν τὸ πορτοφόλι. Ὁ Μαστροκώστας δὲν ἐπίστευε στὰ μάτια του.
 — Τώρα, τοῦ εἶπε ἕνας ποὺ φεάνετο ὑπάρχῃς, θὰ μᾶς κάμῃς μιὰ χάρι;
 — Εὐχαρίστως.
 — Νὰ πῆς στὴν ἀστυνομία, νὰ πῆς ὅ,τι θέλεις, νὰ ἐλευθρωθῇ ὁ ἀρχηγός μας.

Ὁ Μαστροκώστας ἔτρεξε στὴν ἀστυνομία. Εἶπε πῶς κάποιος βρήκε τὸ πορτοφόλι του καὶ τοῦ τὸ ἔφερε στὸ μαγαζί του, ὀδηγούμενος ἀπὸ τὶς κίρτες του. Καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς συμμορίας ἀφέθηκε ἐλευθερός. Καὶ ἔβγηκε μάλιστα ἔξω μαζί με τὸν Μαστροκώστα, χωρὶς νὰ μπορῇ νὰ καταλάβῃ πῶς εὗρθε τὸ πορτοφόλι του. Ἀλλὰ ὁ Μαστροκώστας τὸν ἐπροσκάλεσε στὸ ἀμάξι του. Καὶ τὸν ἐπῆγε ὁ ἴδιος στοὺς συντρόφους του, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐδέχτηκαν σὺν ἀρχηγῷ. Τότε καὶ ὁ Μαστροκώστας ἐσκέφθηκε νὰ τοὺς εὐχαριστήσῃ. Ἐβγάλε μερικά ἐκατοστάρια καὶ τὰ ἀκούμπησε στὸ τραπέζι.

— Παιδιά, αὐτὰ θὰ τὰ πάρτε γιὰ νὰ κάμετε ἕνα γλέντι γιὰ τὴ γνωριμία μας!
 — Ἀδύνατο! ἐφώναξαν ὅλοι μαζί. Πάρ' τα πίσω, μᾶς προσβάλλεις.
 Ἀλλὰ ἐπέμεινε καὶ ὁ Μαστροκώστας γελῶν.
 — Ἦ τὰ παίρνετε, ἤ... πηγαίνω στὴν ἀστυνομία καὶ σᾶς καταγγέλλω.
 — Ἔτσι μᾶς ἀναγκάζεις νὰ τὰ δεχτοῦμε, εἶπε ὁ ἀρχηγός. Ἀλλά, παιδιά! Ἀπὸ δω κι ἐμπρός θὰ ράβετε ὅλοι στοῦ Μαστροκώστα!...

Δὲν ξαναεἶδα τὸν Μαστροκώστα νὰ τὸν ρωτήσω πῶς τὰ πάει με τὴν αὐξὴν τῆς πελατείας του. Καὶ σᾶς ρωτῶ. Δὲν ἄξιζε νὰ σᾶς διηγηθῶ αὐτὴν τὴν ἱστορία ἢ ὅποια κάνει τὸν ἄνθρωπο νὰ σκέπτεται μελαγχολικά, ὅτι ἂν αὐτοὶ οἱ ἐπικίνδυνοι στὴν καινὴν κλέφτες εἶχαν πάρει τὸν καλὸ δρόμο, θὰ ἐγίνοντο πολῦτιμοι πολῖται γιὰ τὴν πατρίδα των;

TIM. ΣΤΑΘ,

ΤΡΑΓΙΚΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Α! ἐτραύλισεν ἡ κ. ντὲ Ρεβέζ — συνέβη κάποιον διστύχημα... εἶμαι βεβαία! ὦ εἶναι φοβερόν! Θεὲ μου! Θεὲ μου!...
 Ἄν μποροῦσα νὰ σηκωθῶ... νὰ τρέξω...
 — Ναι — εἶπεν ἡ ἀδελφή της... ἂν μποροῦσαμε!... Ἦκουσαν πῶς ἀνέβαινε κάποιος τρεχάτος τὴν σκάλαν, ὅτι διήρχετο τὸν διάδρομον, καὶ εἰσηλθεν εἰς τὸ δίπλα δωμάτιον. Ἦ πόρτα τὴν ἴσην, ἔξαφνα ἤνοιξεν ἀποτόμως ἡ πόρτα καὶ ὁ ὑπῆρέτης Ἀντώνης, ἐπαρουσιάσθη μετὰ τὸ πρόσωπον παρηλλαγμένο. Ἔνας χωρικός ἐφάνη πίσω του, μετὰ ἀκατάστατα καὶ αἱματωμένα ρούχα, καὶ αἱματωμένο πρόσωπον.
 — Μὰ μιλάτε!.. Μιλάτε λοιπὸν! διέταξε ἡ κ. ντὲ Ρεβέζ μετὰ μιαν ἐξαφνικὴν δύναμιν.
 Ὁ Ἀντώνης ἐπρόφραξε μετὰ κόπου:
 — Ἔνα ἀτύχημα.

— Τι; Τ' αὐτοκίνητο;...
 — Ναι, ξαναγύρισε.
 Ὁ χωρικός ἐπανέλαβε.
 — Ξαναγύρισε... ἐκρήμυνσε ἕνα τοῖχο... ἐδῶ κοντὰ...
 — Μὰ... μὰ... ἐτραύλισεν ἡ κ. ντὲ Ρεβέζ... ζοῦν... εἶναι ἐν τῇ ζωῇ.
 — Ὁχι... ἢ μάλλον ναι... ὁ ἕνας ζῆ μονάχα... ἀλλ' εἶναι πληγωμένος... ἔρχεται μετὰ τὸ ἄλογό μου.
 — Καὶ ὁ ἄλλος; ὁ ἄλλος;
 — Ἄ! ὁ ἄλλος πέθανε...
 — Μὰ ποῖος πέθανε;
 — Ἄ κυρία μου, δὲν γνωρίζω... ξέρω μόνον πῶς ἕνας ζῆ... ὁ ὁποῖός μου εἶπεν: τρέχα γρήγορα στὴν ἔπαυλιν καὶ πῆς στὴν μητέρα μου πῶς ἔρχομαι!..

— Βλάκα! ἔπρεπε νὰ τὸν ρωτήσης — ἐπρόσφερε ὁ ὑπῆρέτης ἀρπάζων αὐτὸν — Ἔλα πᾶμε γρήγορα, νὰ τὸν εὗρωμε...
 Καὶ ἔτρεξαν βιαστικοί!
 Τότε αἱ δύο ἀδελφαὶ ἔμειναν ἢ μία ἀπέναντι τῆς ἄλλης. Καὶ αὐτὸ ἦτο τρομακτικόν.
 Μία ἀπέραντη ἐλπίς ἐθέρμανε τὴν κάθε μίαν ἐνῶ συγχρόνως ἕνας θανάσιμος φόβος τὰς ἐδόνιζε. Ἦτον ὁ Βερνάρδος; Ἦτον ὁ Παῦλος; Τὰ ὀνόματα τῶν δύο νέων ἀναπηδοῦσαν μέσα στὸ μυαλό των. Ποιὸς ἔξουσε; Ποιὰ ἀπὸ τὰς δύο θὰ ἐπανέβλεπε τὸ παιδί της ποῦ ἐλάτρευεν; Ποιὰ ἀπὸ τὰς δύο θὰ γίνη πενθοῦσα μητέρα, βουτηγμένη στὰ αἰώνια δάκρυα;
 — Εἶναι ὁ Παῦλος... εἶναι ὁ Παῦλος ποῦ ζῆ... ἐσκέπτετο ἡ κ. ντὲ Ρεβέζ.

Καὶ ἡ ἀδελφή της ἐσκέπτετο τὸν Βερνάρδον, ὁ ὁποῖος ἦτο ποῖδ εὐκαμπτος, ποῖδ ἐπιτήδειος. Καὶ ἠσθάνοντο νὰ μεγαλῶνῃ μέσα των ἀνατρομακτικὸ βουβὸ μῖσος, τὸ ὁποῖον θὰ ἔρριχνε πλέον τὴν μίαν ἐναντίον τῆς ἄλλης, ὡσὰν νὰ ἐμισοῦντο ἀπὸ τὰ παιδικὰ, ἀπὸ τὰ πρῶτα τους χρόνια. Καὶ ἔβλεπον πῶς, ὅτι καὶ νὰ συνέβαινε δὲν θὰ ἠδύναντο πειὰ οὐδέποτε, οὔτε μίαν ἡμέραν, νὰ ζήσουν μαζί, ποτὲ πειὰ.

Οὐδεμίαν λέξιν ἀντήλασσον. Πελιδναί, τρέμουσαι ἀνέμενον. Ἦκούσθη πάλιν θόρυβος κάτω στὸ πάρκον. Ἦ καθε μίαν εἶπε ἀπὸ μέσα της, μετὰ μιαν ἀγοῖαν θέλησιν.
 — Νάτος... αὐτὸς εἶναι... εἶναι ὁ γυιὸς μου...
 κατεβαίνει ἀπὸ τ' ἄλογο... ἔρχεται.
 — Κάτω εἰς τὴν εἴσοδον ἀκούσθηκε μιὰ δυνατὴ φωνή.
 — Μαμά! Μαμά!

Καὶ αἱ δύο ἀνεσηκώθησαν. Ἦ κ. ντὲ Ρεβέζ ἔξεχασε καὶ τοὺς πόνους οἱ ὁποῖοι τὴν ἐστρέβλωναν.
 — Μαμά! Μαμά!
 Δὲν ἀνεγνώριζον τὴν φωνὴν. Ἦταν ὁ Παῦλος; Ἦταν ὁ Βερνάρδος; Τί τρομακτικὸν μαρτύριον!
 Τὰ βήματα ἐπλησίαζον. Τὸ πόμωλο τῆς πόρτας ἔστριψε. Κάποιος εἰσώρμησεν. Ὁ Παῦλος ντὲ Ρεβέζ!
 — Ἐσὺ! Ἐσὺ! Παῦλε ἀνέκραξε ἡ κ. ντὲ Ρεβέζ θριαμβεύουσα, ἐνῶ ἡ ἀδελφή της ἔκρυπτε τὸ πρόσωπόν της μετὰ τὰ χέρια της... Ἐσὺ!.. Παῦλε!... ζῆς! Ἐσὺ, Παῦλε!
 Ὁ υἱὸς της ἔτρεξε πρὸς αὐτήν. Ἐκεῖνη ἐβράδιζεν εἰς συνάντησίν του, ἐπανευρίσκουσα ὡς ἐκ θαύματος, τὰς ἀπωλεσθείσας

δυνάμεις της. Ἄλλ' ἔξαφνα ἔφερε τὸ χέρι στὴν καρδιά της, ἐκλονίσθη, γύρισε γύρω ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν της καὶ χωρὶς νὰ προφῆρῃ λέξιν, χωρὶς ἕνα ἀναστεναγμὸ ἐσωριάστηκε πλατεῖα κάτω.
 Ὁ Παῦλος ὄρμησε κοντὰ της στὰ γόνατα.
 Ἦ μητέρα του ἦτο νεκρά.
 Ἦ θεῖα του κοντὰ του ἔκλαιε.

P. P.

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑΙ ΟΙ ΚΑΝΤΑΔΟΡΟΙ

ΕΝΟΜΙΖΑ ὅτι ἡ βασιλεία τῶν Κανταδόρων εἶχε πλέον παρέλθῃ καὶ οἱ κοιμώμενοι ἐνωρὶς εἶχον ἀποκτήσῃ τὸ δικαίωμα τῆς νυκτερινῆς ἡσυχίας. Κατὰ τὰ τελευταῖα αὐτῆς ἔτη εἶχον διέλθῃ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν ἀλλοδαπήν καὶ εἶχον ἀναγκάσει εἰς τὰς ἐφημερίδας ὅτι ἡ ἀστυνομία εἶχε λάβει δρακόντια μέτρα, ὅπως ἐξαφανίσῃ τὴν φυλὴν τῶν ὑπαιθρίων αὐτῶν τραγουδιῶν, οἱ ὁποῖοι διδον πολὺ ἰσχυρὸν γρῶμα εἰς τὴν ἑλληνικὴν πρωτεύουσαν. Ὡς τελευταῖαν ἀνάμνησιν τῆς ἀθηναϊκῆς καντάδας εἶχον ἕνα τραγοῦδι τοῦ Νικολάου Λάσκου μελοποιηθὲν ὑπὸ τοῦ Σκελλεαρίδου, τὸ ὁποῖον εἶχε γίνῃ τοῦ συρμοῦ καὶ προσέκαιεν εἰς τὰ χεῖλη ὄλων. Τὸ τραγοῦδι ἤρχιζε μετὰ τοὺς ἀκολουθοῦντας στίχους.

Σφίξε με καὶ τὰ χεῖλη ἐνωμένα ἄς μένουν,
 Σφίξε με τὰ φιλιά καὶ νεκροὺς ἀνασταίνουν,
 Σφίξε με, δός μου κι' ἄλλα φιλιά κι' ἄς πεθάνω
 Στὴ θερμὴ ἀγκλιὰ σου ἐπάνω.

Τὸ σφίξε με αὐτὸ ἀρύπνιζε τὰς ἡχοὺς ὄλων τῶν δρόμων τῶν Ἀθηνῶν. Με αὐτὸ ἐξυπνοῦσαν καὶ με αὐτὸ ἐκοιμοῦντο οἱ Ἀθηναῖοι πρὸ ἑξ ἔτων, Ἀπὸ τῆς πρωτεοῦσης εἶχε μεταβῆ μετὰ ἡλεκτρικὴν ταχύτητα εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Με παρηκολούθει ὅπου καὶ ἂν ἐπήγαινα. Τὸ ἦκουσα θριαμβεῦον εἰς τὰ Ἰωάννινα, εἰς τὴν Κορυθῶν καὶ εἰς τὰ στρατόπεδα τῆς Μακεδονίας. Τοιαύτην δημοτικότητα δὲν ἐνθουμοῦμαι νὰ ἀπέκτησε ποτὲ ἑλληνικὸν ἄσμα καὶ μετὰ τὴν ταχύτητα μάλιστα. Ἦδύνατο νὰ συγκριθῇ τὴν ὅποιαν ἦκουσα μίαν φορὰν ἀδομένην ἀπὸ ἕνα ἀράπην καὶ εἰς τὸ Λοῦξορ ἀκόμα κατὰ τινὰ σεληνώδητον νύχτα κάτω ἀπὸ τὰ εἴρεπια τῶν αἰγυπτια-

κῶν ναῶν. Με αὐτὰς τὰς ἐντυπώσεις ἀπῆλθον τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἐδιάβαζα εἰς τὰς ἐφημερίδας εὐρισκόμενος ἐν Λονδίῳ ὅτι τὰ ἀστυνομικὰ μέτρα ἐξηφάνισαν ὅλοσχερῶς τὴν ἀθηναϊκὴν καντάδα καὶ τὰς ὑποκρούσεις τῆς κιθάρας καὶ τῶν μανδολίνων. Ἐλυπήθηκα κατάκαρδα. Ἦ συνήθεια αὐτὴ τὴν ὅπου ἀν μετέφερον οἱ πρῶτοι ἀφιχθέντες εἰς τὰς Ἀθήνας Ἑπτανήσιοι, ἔλαβε μετὰ τὸν καιρὸν τοιαύτην ἐξέλιξιν, ὡστε κατέστη ἕνα ἐκ τῶν κυριωτέρων χαρακτηριστικῶν τῆς ἀθηναϊκῆς ζωῆς. Ὅταν ἐτοποθετήθησαν οἱ ἄνδρες τῆς Κρητικῆς χωροφυλακῆς ἐν Ἀθήναις εἶχον λάβει αὐστηρὰν διαταγὴν νὰ καταδιώξουν, μετὰ τῶν ἄλλων κακοποιῶν, καὶ τοὺς κανταδόρους. Ἔτσι ἐπίστευσα ὅτι ἡ φυλὴ αὐτῆς ἐξεφάνισθη.

Μάταιος φόβος. Ἐπανῆλθον εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ κατοικήσας εἰς τὴν παλαιὰν μου ἐρημικὴν οἰκίαν, εἶδον ὅτι τίποτε δὲν μετεβλήθη ἀπὸ τὰ ἦθη τῆς συνοικίας μου. Τὴν πρώτην ἐκρινὴν βραδυὰν ἤκουσα τοὺς «Ξυπνήτεις», ἕνα νέο τραγοῦδι καὶ τὸ ὁποῖον κυκλοφορεῖ εἰς ὅλας τὰς συνοικίας. Οὕτως οἱ κανταδόροι ὄχι μόνον δὲν ἐξηφάνισθησαν, ἀλλὰ τούναντιον ἠξήθησαν καὶ ἐπληθύνθησαν, καὶ τὸ περιεργότερον εἶπε ὅτι οἱ καλλίτεροι ἀπὸ αὐτοὺς εἶνε οἱ χωροφυλακῆς τοῦ γειτονικοῦ μου τμήματος τῆς καταδιώξεως.

Θὰ ἦτο δύσκολον νὰ ἐκλείψουν οὗτοι. Θὰ ἦτο ὡς νὰ ἤθελεν ἡ ἀστυνομία νὰ ἀπαγορεύσῃ τὰ πουλιὰ νὰ κελαδοῦν εἰς τὰ δένδρα τοῦ γειτονικοῦ μου παλαιοῦ κήπου τοῦ Μιχαήλβου. Εὐτυχῶς ἐβρον καὶ τοὺς κανταδόρους τῆς νυκτὸς εἰς τοὺς ἰδίους δρόμους, καὶ τὰ πουλιὰ τὴν αὐγὴν ἐπὶ τῶν κλάδων τῶν δένδρων, τὰ ὁποῖα προσκλίνουσι εἰς τὰ παράθυρά μου.

Ἦ καταδιώξις τῶν κανταδόρων εἶχεν ἐπιχειρηθῆ καὶ ἄλλοτε ὅτε πρὸ τριακονταετίας διετέλει διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας ὁ συνταγματάρχης Μπαϊρακτάρης, ἕνας ἀγρίανθρωπος μετὰ χονδρὴν μελαψὴν κεφαλήν, μετὰ τετραγώνον σῶμα καὶ μετὰ τετραγώνους πόδας. Ὁ Μπαϊρακτάρης γενναῖος στρατιώτης, διακρίθειν κατὰ τὴν καταδιώξιν τῆς ληστείας καὶ εἰς τὴν μάχην τοῦ Γριμπόβου, ἦτο τύπος ἀληθινοῦ ἀστυνομού. Δὲν ἐνόει τὴν παράδειξιν οὐδεμίαν διαταγῆς του. Μίαν ἑσπέραν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ βουλευτικὸς συνασπισμὸς τοῦ Ράλλη ἠθέλησε νὰ ὀμιλήσῃ ἀπὸ τοῦ ἐξώστου τῆς «Ἐφημερίδος», εὐρισκόμενης τότε ἀπέναντι τῆς βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς, ὅπου σήμερον τὸ φρουραρχεῖον, τὸν περιέλουσε μετὰ τὴν **τροῦμπα**, διότι εἶχε παρέλθῃ ἡ ὥρα τῶν πολιτικῶν συναθροίσεων, ἣν εἶχε καλονόσει αὐτός. Τὸν Μπαϊρακτάρην τὸν εἶχε καταλάβῃ ἀληθινὴ **μανία** κατὰ τῶν κανταδόρων. Πρὸς καταδιώξιν των μετεχειρίζετο οὐχὶ τὰ συνήθη ἀστυνομικὰ ὄργανα, ἀλλ' ἀποσπάσματα ἄρσεϊβίων εὐζώνων, οἱ ὁποῖοι ἐπέπιπτον λυσσαλέοι ὅπου ἤκουετο ὁ ἦχος μανδολίνου ἢ ὁ στεναγμὸς ἐρωτικῆς κι-

Περίπατος ἀνὰ τὰς χιονοσκεπῆς ἐκτάσεις τοῦ Μετώπου.

θάρρα. Η άγρια αυτή καταδίωξις έσημείωσεν εποχὴν εἰς τὰ χρονικά των Ἀθηνῶν. Ἦτο δὲ περίεργος ἡ λύσσις αὐτῆς τῆς καταδίωξεως των ἀνάκων νυκτερινῶν τραγουδιστῶν, μὴ δικαιολογουμένη ἐπὶ τέλους, ἐφ' ὅσον οἱ νυκτοκλέπται καὶ οἱ διαφορήματα ἐξετέλειον τὸ ἔργον των μὴ ἔλθην τὴν ἀνεσίαν των, ἐν ὥρᾳ δὲ μεσημβρίας ἐλαφαραγωγῆθη ὑπὸ των λωποδυτῶν τὸ κάσιον τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης ἀρχαιοπωλεῖον τοῦ Δρακουπόλου χωρὶς ἡ ἀστυνομία νὰ πάρῃ χαμπάρι.

Αἱ Ἀθηναὶ εἶχον μεταβληθῆ ἐν τούτοις εἰς παραμεθοριακὸν σταθμὸν. Οἱ ἔρεινοὶ ὀπλιταὶ εἶχον κάμῃ ἀνυπολόγιστον θραῦσιν κιθαρῶν καὶ μανδολίνων, πολλοὶ δὲ κανταδόροι συλλαμβανόμενοι καὶ ἐδηγοῦμενοι εἰς τὸ τμήμα τῆς καταδίωξεως ὑφίσταντο τὸ ζῆρσιμα τῆς ὠραίας κόμης, ἥτις ἦτο ἀπὸ τὰ κύρια γνωρίσματα τῆς καλλιτεχνικῆς των ιδιότητος. Ταῦτα ἐπροξέβουν ἀνέκφραστον ἀγαλλίασιν εἰς ἓνα καλλιτέχνην κατασκευαστὴν ἐγγόρδων ὀργάνων, κατοικοῦντα εἰς τὴν ὁδὸν Κολοκοτρῶν. Ἦτο καὶ αὐτὸς διάσημος καντανδόρος· εἶχε φωνὴν παθητικωτάτην ἐχρωμάτιζε δὲ τὰ τραγούδια του κατὰ ἓνα τρόπον, ὁ ὁποῖος προεκάλει τὰ δάκρυα. Μέγας καλλιτέχνης ὁ ὁποῖος ἐγάθη μέσα εἰς τὰ στενοσόκακα των Ἀθηνῶν. Οὔτε ν' ἀκούσῃ ἤθελε αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὰς προτάσεις. Τον ἤθελον εἰ νυκτερινοὶ περίπται ἀνὰ μέσον τῆς πόλεως καὶ ἡ μόνη του φιλοδοξία ἦτο νὰ ἀκούῃ τὸν τριγμὸν των ἀνοιγομένων παραθύρων ὅτε ἤρχιζε τὸν νυκτερινὸν κῶμον καὶ ἡ ἐμφάνισις ἀγγελομόρφων κεφαλῶν ὀπισθεν τῆς γρίλιας.

Ἄλλ' εἶχεν ὁμοῦς ὁ τραγουδιστὴς μας μίαν δραματικωτάτην περιπέτειαν εἰς τὴν ζωὴν του. Ἐπαθεν ὁ, τι ὄλοι οἱ κανταδόροι. Ἐρωτεύθη μίαν ὠραίαν κόρην ἀρίστης ἀθηναϊκῆς οἰκογενείας κατοικοῦσης παρὰ τὴν Πύλῃν τῆς Ἀγορᾶς. Ἡ κόρη οὔτε ἰδέαν εἶχε περὶ τοῦ αἰσθημάτος αὐτοῦ. Αὐτὸς ὁμοῦς ἠδιαφόρει περὶ τούτου. Ἦτο γόνος ἀρχοντικῆς οἰκογενείας καὶ τὸ ζήτημα αὐτὸ τὸ εἶχε πάρεϊ ὡς ζήτημα προσωπικῆς φιλοτιμίας! Κατὰ τὴν τότε συνήθειαν μετέβαινε καὶ ἐτραγουδοῦσε συχνὰ κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρά της. Μίαν νύκτα ὁμοῦς συνέβη ὁ, τι εἰμποροῦσε νὰ περιμένῃ κανεὶς ὅτι ἤθελε συμβῆ. Συνεπλάκη μὲ τὸς οἰκείους τῆς κόρης καὶ ἐτραυματίσθη κάποιον ἐξ αὐτῶν. Ἐνεκα τούτου κατεδικάσθη εἰς φυλάκισιν καὶ ἀπέτιε τὴν ποιήν του εἰς τὰς φυλακὰς τοῦ Μενδρεσέ.

Ἄλλ' ἡ ἱστορία δὲν τελειώνει ἐδῶ. Ἡ κόρη μετὰ τινὰ χρόνον ἀπέθανε καὶ ἡ κηδεὶα της διήλθε κάτωθεν των παραθύρων τῆς φυλακῆς του. Ὅλοι ἐκλαίοντες τὴν ἀνηράν της νεότητα, ἥτις τὸσον προῦτως ἐμαράνθη. Ἀλλὰ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν διήλθεν ἡ κηδεὶα ἐκεῖθεν, ἡ σκηνὴ μετεβλήθη εἰς ὑπερωμαντικὴν καὶ σπαραξικαρδίαν σκηνήν. Ὁ φυλακισμένος, σκαρφωμένος εἰς τὰς κιγκλίδας τοῦ παραθύρου τοῦ κελλίου του, ἤρχισε μὲ μίαν φωνὴν τὸσον σπαρακτικὴν, τὸσον θλιβεράν, ἀλλὰ καὶ τὸσον κρυσταλλίνην καὶ μελωδικὴν νὰ ᾄδῃ:

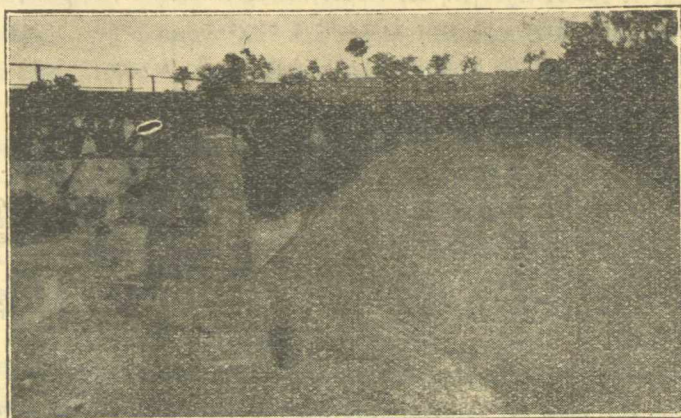
Στὴ γῆ αὐτῆ που σέρνομαι λείψανο ἀχνὸ καὶ βάρος
Θέλω ἡ ψυχὴ σου νὰ καθῆ,
Γιατ' εἶνε κόλασις ἡ ζωὴ,
Καὶ πανηγύρι ὁ χάρος!

Αἱ ψαλμοῦδιαι των ἱερῶν ἐσίγησαν. Ὅλη ἐκεῖνη ἡ πένθημος συνοδεία καταληφθεῖσα ἀπροσδεκτικῶς ἀπὸ τῆς γοητείας τοῦ σπαρακτικοῦ μοιρολογίου, ἔστρεψε δακρυσιμένα τὰ μάτια πρὸς τὸ παράθυρον τῆς φυλακῆς, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἤρχετο ἡ μελωδία καὶ εἶτα ἠκολούθησε τὸν δρόμον της, ἐν ᾧ σδυμένη ἔφθανε μέχρι τῆς πλατείας τοῦ Δημοπρατηρίου ἡ φωνὴ τοῦ τραγουδιστοῦ, ἀποχαιρετικῶτος διὰ παντὸς τὴν ἐξαφάνισιν των πρώτων του ὄνειρων. Αὐτὴ ἦτο ἡ τελευταία του καντάδα.

Ἡ δραματικὴ αὐτὴ ἱστορία μοῦ ἤλθεν εἰς τὴν μνήμην, τῶρα ποῦ γράφω γιὰ τὸς κανταδόρους. Ἄλλως τε ὄλοι μας, ὅσοι ὑπεκλίναμεν ἤδη εἰς τὸ γῆρας, ἐχρηματίσαμεν καὶ ὄληρον κανταδόροι. Ὅλοι ἠκολουθοῦντες ἓνα μανδολίνο καὶ μίαν κιθάραν περιεπληνῆμεν εἰς τὰς ἀτραπούς τῆς σπουδαστικῆς συνοικίας τῆς Νεαπόλεως καὶ ἐξεδηλώσαμεν τὸν ἔρωτά μας

μὲ δίστιχα καὶ μὲ τραγούδια, τὰ ὁποῖα ἐλησημονήθησαν πλέον. Ἡ συνοικία τῆς Νεαπόλεως ὑπῆρξε πάντοτε ἡ πηγὴ τῆς μουσικῆς καὶ ἡ σχολὴ ἀπὸ τῆς ὁποίας προήλθον οἱ διάσημοὶ τραγουδισταὶ καὶ οἱ λαϊκοὶ συνθέται. Ἀπὸ τὸς πλέοντας αὐτοῦς κύκλους ἀνεδείχθη καὶ ὁ Ἀποστόλου, ὁ ὁποῖος προτοῦ καταστῆ ἰνομαστὸς ὑψίστωνος τοῦ Ἰταλικοῦ Θεάτρου, ὑπῆρξε διάσημος τραγουδιστὴς των στενωπῶν τῆς Νεαπόλεως. Ἐκεῖ μέσα ἀνεφάνη ὁ Στρομπούλης, ὁ συνθέτης τῶσαν περιπαθῶν ᾠδῶν καὶ ὁ Κόκκινος ὁ λαϊκώτερος, ἀλλὰ καὶ ἀθηναϊκὸς μουσικὸς, τοῦ ὁποῖου τὰ τραγούδια δὲν ὑπῆρχε νέος ἢ νεῦνος ποῦ δὲν τὰ ἐψάλλον. Καὶ ὁ γράψων τὰς γαμμὰς ταύτας ἐφῆρος ἀκόμη, περιέτρεχε τὰς ὁδοὺς τῆς δαιμονίας συνοικίας, μετὰ ὁμάδος ὁμηλικῶν των, κατεχόντων σήμερον, τὰ μεγαλῆτερα ἀξιώματα τῆς πολιτείας, καὶ ἀρπύνιζε τὸς ἀγαθοὺς πατέρας μελανοφάλλων κορασιδῶν, αἱ ὁποῖοι πρῶται μᾶς ἐξήγειραν τὰ κοιμώμενα αἰσθημάτα τῆς ψυχῆς μας.

Δι' αὐτὸ ἴσως τρέψω ἰδιαιτέρην συμπάθειαν εἰς τὰς νυκτερινὰς αὐτὰς ὕμνωδισ. Εἶχομεν εἰς τὴν συντροφικὴν μας ἓνα διάσημον κιθαρωδὸν Ἀγγελάκη καλοῦμενον Ἦτο ὑψηλὸς καὶ ἰσχνός. Μὲ μάτια μεγάλα καὶ ἀστράπτοντα. Ἡ κόμη του πλοῦσια καὶ μακρὰ. Καίτοι ἦτο φειτηγῆς τῆς Νομικῆς, εἰ τὸ τρόπον του ἦσαν ὄλως διόλου ἰπποτικοί, των ἰπποτικῶν μάλιστα των μυθιστορημάτων. Οὔτε Παπαρηγόπουλον, οὔτε Καλλιγῶν

Τεραστία σιδηροδρομικὴ γέφυρα πρὸ τοῦ Οὐδακ καταστραφεῖσα ὑπὸ των πανικοβλήτων Τούρκων.

ἐπιανε ποτὲ στὸ χέρι. Αὐτοὶ κατέκειντο σκονισμένοι ἐπὶ τῆς μικρᾶς του τραπέζης. Ἀλλὰ δὲν εἶχεν ἀφίσει μυθιστόρημα εἰς τὸ ὁποῖον ἐξεκινῶζοντο ἰπποτικαὶ πράξεις χωρὶς νὰ τὸ διαβάσῃ. Ἐνα μυθιστόρημα, τὸ ὁποῖον ἦτο τοῦ συρμού καὶ ἔφερε τὸν τίτλον «Γονζάλδης ὁ Κορδούβιος» τὸ ἐγνώριζεν ἀπὸ μνήμης. Εἰς αὐτὸ ὑπῆρχον Ἰσπανοὶ ἥρωες οἱ ὁποῖοι ἐπαιζον ἐξίσου θαυμασίως τὸ ξίφος καὶ τὴν κιθάραν. Ἦσαν τύποι οὐς ἐλάτρευαν.

Τὸν Ἀγγελάκη εἶναι ἀληθὲς ὅτι δὲν τὸν εἶδον ποτὲ φέροντα ξίφος. Αὐτὸ ὁμοῦς δὲν ἐσήμαινε τίποτε. Ἦτο ὡς νὰ τὸ ἔφερον εἰς τὴν ὀσφύν του. Τὸσον συχνὰ ὠμίλει περὶ τινος σπάθης κρεμασμένης εἰς τὸν τοῖχον τῆς πατρικῆς οἰκίας. Ὅσοι τὸν εἶδον ἐπιστοποίησαν ὅτι ἦτο ἀπλοῦν διπλωματικὸν ξίφος, διότι ὁ πῖππος του εἶχε χρηματίσει κάποτε πρόξενος τῆς Ἰταλίας εἰς μίαν νῆσον τῆς Ἐπτανήσου. Ἡ κιθάρα ὁμοῦς δὲν τοῦ ἔλλειπε ποτὲ. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο διάσημος ξενόγυτης, ἐκοιμᾶτο καθ' ὄλην τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ μάλισ ἀρπύνιζετο ἐψυεν ἀμέσως τὸς χορδὰς της, διὰ νὰ ἰδῇ ἂν εὐρίσκοντο ἐν τάξει. Αὐτὴ ἦτο ἡ δόξα καὶ τὸ καύχημά του. Ἐψάλλε τὸ μινῶρε του κατὰ τρόπον ὄλως διόλου ἰδικόν του. Κεὶ αὐτὸν ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς διηρχόμεθα κάτωθεν των παραθύρων των κοριτσιῶν μας. Εἰς ἕκαστον σταθμὸν ἀρχίζε με ἓνα πολὺ πίζον δίστιχον:

Ἄνοιξε τὸ παράθυρο
τὸ κρυσταλλένιο νιζάμι,

Ἐχω δύο λόγια νὰ σοῦ
καὶ σφάλισέ το κάλι.

Εἰς μᾶτην τὸν παρακαλοῦσαμεν ν' ἀλλάξῃ τὸ δίστιχον. Ἐνας ἀπὸ ἡμᾶς, ὁ ὁποῖος ἔγραφε στίχους εἶχε συνθέσει ἓνα ἄλλο τὸ ὁποῖον ἐνθυμοῦμαι.

Ἄνοιξε τὸ παράθυρο
ἐρωτικὸ τρυγόνι,
Ν' ἀκούσῃς ποιοὶ τὸ στήθος μου
γιὰ σὲ σπαράζουσι πόνοι.

Ἄλλ' ὁ Ἀγγελάκης δὲν ἐνόουσε νὰ μεταβάλῃ τὸ ρεπερτόριόν του. Κατ' ἀνάγκην ὑπεκύπτομεν. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλλα ᾠδματα, τὰ ὁποῖα ἠκολούθουν δὲν ἦσαν ἐξαιρετικῆς κλαισθησίας, ἀλλ' ὅπως τὰ ἐτραγουδοῦσαν αὐτὸς, τὸς εἶδε ψυχὴν καὶ χάριν τὴν ὁποῖαν ἔστεροῦντο. Ἐγὼ τὴν ὑπόνοιαν ὅτι καὶ οἱ στίχοι ἦσαν τῆς ἰδικῆς του ἐμπνεύσεως, διότι δὲν συνέπεσε νὰ τὸς ἀκούσω παρ' ἄλλων ἀδομένους κατὰ τὴν διαρρεῦσαν ἀπὸ τότε τεσσαρακονταετία. Διετήρησα μερικὸς εἰς τὴν μνήμην μου, ἀλλὰ τὸ τραγούδι ὅπερ κατ' ἐξοχὴν τοῦ ἤρρεσε καὶ τὸ ἐψάλλε μετὰ περισσοτέρου πάθους ἦτο τὸ ἀκόλουθον:

Θυμωμένη σὲ βλέπω νὰ ἦσαι
ὄλη μίσος καὶ ὄλη χολή.
Ἄλλο πταῖσμα δὲν βλέπω ὁ τάλας,
Πῶς σ' ἀγάπησα μόνο πολὺ.

Πάψε περὶ τὸν θυμὸ σου καὶ ἔδωκα,
Ἐὰν ἔχεις ψυχὴν καὶ πονεῖς.
Μὴ φοβᾶσαι! ἐλεύθερα ἔλα
Καὶ στὸν δρόμο δὲν εἶνε κανεὶς.

Καὶ ἂν τολμήσῃ κανεὶς ν' ἀτενίσῃ
Τὸς φωστῆρας των δύο σου ματιῶν
Θεὸς νὰ ἰδῇ πῶς τὸ αἷμα θὰ ρεῦσῃ

Πρὸ των δύο μικρῶν σου ποδῶν. (!)

Αὐτὸ τὸ τραγούδι ἐψάλλετο κάτωθεν τῆς οἰκίας μίς διδασκαλίσσης τῆς ὁδοῦ Δερβενίων. Ἐκεῖ δ' ἐτελείωναν καὶ οἱ κῶμοι. Ὁ Ἀγγελάκης μάλισ ἀντήχουν οἱ τελευταῖοι στεναγμοὶ τῆς κιθάρας, ἐξῆγεν ἓνα σουγιά καὶ ἔκοπτε τὰς χορδὰς τοῦ ὀργάνου πρὸς τιμὴν τῆς θυμωμένης πάντοτε

Ἐφιππος μοῖρα πολυβόλων ἐξομαῖ πρὸς ἐπίθεσιν.

διδασκαλίσσης, ὑποδηλῶν αὐτῶ, ὅτι δὲν θ' ἀντήχῃ δι' οὐδεμίαν ἄλλην κιθάρα κατὰ τὴν νύκτα ἐκεῖνην. Ἐν τούτοις ὁ Ἀγγελάκης ὁ ὁποῖος οὐδέποτε εἶχεν ἔλθει εἰς καμμίαν σχέσιν μὲ τὸ Ρωμαϊκὸν Δίκαιον καὶ τὴν Πολιτικὴν Δικονομίαν, ὅχι μόνον ἐγένετο διδάκτωρ, ἀλλὰ καὶ διακεκριμένος δικαστικὸς, πρὸ ὀλίγων δὲ ἐτῶν ἀπέθανεν εἰς μίαν πόλιν τῆς Θεσσαλίας ἀχώριστος ἀπὸ τὴν κιθάραν του.

Τὰ ἦθη των κανταδόρων δὲν βλέπω νὰ μετεβλήθησαν ἔκτοτε. Τὰ ἄσματα μόνον ἤλλαξαν. Σήμερον αἱ θεατρικαὶ ἐπιθεωρήσεις καὶ αἱ ἐλ-

ληνικαὶ ὀπερέτται τὸς προμηθεῖον τὸς στίχους καὶ τὴν μουσικὴν. Τὰ τραγούδια αὐτὰ κατὰ τὰς μικρὰς μου ἀγρυπνίας ἀντηχοῦντα εἰς τὸν δρόμον μὲ καταθέλγουν. Μοῦ θωπεύουν μελαγχολικῶς τὰς ἀναμνήσεις μίς ἄλλης ζωῆς, καὶ μοῦ φαίνεται ὅτι βλέπω ἐμπρὸς μου τὰ νεαρὰ ἐκεῖνα πρόσωπα, μὲ τὰ λάμποντα μάτια, μὲ τὰς ὠραίας φωνὰς, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μὲ ἐχώρισαν οἱ διαρρεῦσαντες χρόνοι, αἱ ἀντιθέσεις τῆς πολιτικῆς πάλης καὶ ὁ θάνατος.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΗΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΖΟΤΡΑΓΟΥΔΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΚΕΝΙΕΦ

«Πόσο ὠραία, πόσο δροσερὰ ἦσαν τὰ τριαντάφυλλα»...

ΚΑΠΟΥ, κάποτε, πῆνε παλλὰ χρόνια ἀπὸ τότε—διάβασα ἓνα ποιήμα. Γρήγορα τὸ λησημόνησα... ἀλλ' ἡ πρώτη του στροφὴ ἔμεινε τυπωμένη μέσα στὸ μυαλό μου...

«Πόσο ὠραία, πόσο δροσερὰ ἦσαν τὰ τριαντάφυλλα»...

Τῶρα εἶναι χειμῶνας: ἓνα δυνατό κρύο πάγωσε τὰ τζάκια στὰ παράθυρα· μέσα στὸ σκοτεινὸ δωμάτιο καίει ἓνα κερί, καὶ ἐγὼ κάθομαι συμμαζεμένος σὲ μὴ γωνιά καὶ μέσα στὸ κεφάλι μου ὀλοένα στριφογυρίζει...

«Πόσο ὠραία, πόσο δροσερὰ ἦσαν τὰ τριαντάφυλλα»...

Καὶ βλέπω τὸν ἑαυτὸν μου μπροστὰ σ' ἓνα χαμηλὸ παράθυρο ἐξοικουκὸ ρουσσικὸν σπιτιοῦ. Τὸ καλοκαιρινὸ δειλινὸ σιγὰ γάνεται καὶ μεταβάλλεται σὲ νύχτα ἡ θερμὴ ἀτμόσφαιρα μωσχοβολᾷ ρεζεντὰ καὶ λούλουδα φιλύρας—καὶ στὸ παράθυρο ἀκουμπῶντας ἀπάνω στὸ ἀπλωμένο χέρι της μὲ τὸ κεφάλι γυρισμένο στὸ πλάι, κάθεται μιά νεῖα καὶ προσεχτικὰ καὶ ἄφωνα κυττάζει τὸν οὐρανὸ, ὡσάν νὰ περιμένῃ νὰ φανοῦν τὰ πρῶτα ἀστέρια. Πόσο ἀγὰ καὶ ἐμπνευσμένα εἶναι τὰ μελαγχολικὰ τῆς μάτια, πόσο συγκινητικὰ ἀθῶα εἶναι τὰ μισανοιγμένα ἐρωτικὰ χεῖλια της, πόσο ἀπαλὰ ἀναπνεῖ: τὸ παιδικὸ κι' ἀτάραχο ἀκόμα στήθος της, πόσο δροσερὰ καὶ τρυφερὰ εἶναι τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ νεαροῦ προσώπου της! Δὲν τολμῶ νὰ τῆς μιλήσω, μὰ πῶς μοῦ εἶναι ἀγαπητὴ, πῶς χτυπᾷ ἡ καρδιά μου!

«Πόσο ὠραία, πόσο δροσερὰ ἦσαν τὰ τριαντάφυλλα»...

Στὸ δωμάτιο μέσα σχεδὸν σκοτεινίσαισε... Τὸ κερί τρίζει, κάτι περαστικὸς σκιὲς τρεμοσβύνουσε στὸ χαμηλὸ ταβάνι, ὁ ἀγέρας βογγᾷ καὶ θυμῶνε: ἔξω ἀπ' τὸ τοῖχο... καὶ μοῦ φαίνεται ποῦ ἀκούγω ἓνα ἀδύνατο γεροντικὸ ψῆθρο.

«Πόσο ὠραία, πόσο δροσερὰ ἦσαν τὰ τριαντάφυλλα»...

Καὶ νὰ βλέπω μπρὸς μου ἄλλες ζωγραφίες... Ἀκούεται ὁ ζωφρὸς θόρυβος τῆς οἰκογενειακῆς ἐξοικῆς ζωῆς. Δυο ξανθεῖα κεφαλάκια, ἀκουμπησμένα τῶνα στ' ἄλλο, ζωηρὰ μὲ κυττᾶνε μὲ τὰ φωτεινὰ ματάκια τους τὰ κόκκινα μαγουλάκια τρέμουν ἀπὸ συγκρατημένα γέλοια, τὰ χέρια εἶναι συμπλεγμένα καὶ δροσερὲς νεανικὲς φωνούλες διακόπτουν ἡ μία τὴν ἄλλη, ἐνθ' ὀλίγο πειὸ πέρα, μέσα στὸ βάθος μίς ἀναπαυτικῆς συμπληθητικῆς κάμαρας, ἀλλὰ ἐπίσης νεανικὰ χέρια, τρέχουν ἀπάνω σὲ κόκαλλα παληοῦ πιάνου καὶ ἡ μελωδία ἐνός παληοῦ ἐρωτικοῦ βόλς δὲν μπορεῖ νὰ κάμῃ νὰ σιωπᾷ τὸ μονότονο τραγούδι τοῦ πατριαρχικοῦ σαμοδάρ...

«Πόσο ὠραία, πόσο δροσερὰ ἦσαν τὰ τριαντάφυλλα»...

Τὸ κερί ἔλωσε καὶ σβύνει... Ποῖος εἶναι αὐτὸς ποῦ βῆγει ἔτσι βραχνὰ καὶ ὑπόκωφα; Κάτω στὰ πόδια μου, μαζεύεται κουλουριασμένος ὁ γέρικὸς μου σκύλος... ὁ μονάκριβός μου φίλος... Κρυώνω... Τρέμω... καὶ ὄλοι 'κεῖνοι πέθαναν... πέθαναν...

«Πόσο ὠραία, πόσο δροσερὰ ἦσαν τὰ τριαντάφυλλα»...

(Μετάφρασις ἐκ τοῦ Ρωσικοῦ, Π. Ρ.)

ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΜΑΡΚΟΥ ΚΡΑΛΕΒΙΤΣ

(Σερβική παράδοσις)

Ο Μάρκος Κράβεβιτς μίαν Κυριακήν ανεχώρησεν ένωρίς και εύρέθη εις τούς πρόποδας του όρους Ουρβίνα πρό της άνατολής του ήλιου.

Ενώ άνέβαινον τό ύψωμα, ο Ψαρής τον όποιον ήπνευσεν, ήρχισε να γλυστορξί επανειλημμένως και τελευταίον να χύνη δάκρυα.

Ο Μάρκος έταράχθη μεγάλως.

— Τί συμβαίνει, ψαρή; είπε. Τί έχεις καλό μου άλογο; Έκατον πενήντα ώρα χρόνια ζώμεν μαζή, και ποτέ σου δεν εκόνταψες. Και να, που άρχίζεις σήμεραν να χύνης δάκρυα. Ο Θεός ήξεύρει, αλλά δεν θά μās συμβή τι καλόν, και ή κεφαλή σου ή ή ιδική μου εύρίσκονται εις κίνδυνον.

Ενώ ώμίλει ούτως, ή Βίλα εκάλεσεν αυτόν άπ' τό μέσον του όρους.

— Άδελφέ μου, είπε, Μάρκε Κράβεβιτς ήξεύρεις διατί σκοντάπτει τό άλογό σου; Ο ψαρής λυπείται δια τον κύριόν του, διότι μέλλετε να χωρισθήτε γρήγορα.

Ο Μάρκος άπεκρίθη εις την Βίλαν.

— Λευκή Βίλα, είθε να σου εκόβητο ή λαλιά. Πώς ήμπορώ ν' άποχωρισθώ τον Ψαρήν, άφού διέτρεξα με αυτόν την γην και έγύρισα άνατολήν και Δύσιν και δεν εύρισκα καλλίτερον κέλητα, ουδέ ήρωα δυνάμενον να εξισωθί πρός έμέ; Έφ' όσον ή κεφαλή μου μείνει επάνω εις τούς ώμους μου, δεν σκέπτομαι να έγκαταλίπω ποτέ τον ψαρήν.

Η λευκή Βίλα άπεκρίθη.

— Άδελφέ μου, κανείς δεν θά σου αφαιρέση τον ψαρήν, ως πρός σε δε, δεν είναι δυνατόν ν' αποθάνης υπό την χειρα πολεμιστού, ουδέ από τά πλήγματα σπάθης κοπερής, ροπαλου ή πολεμικής λόγχης, επειδή δεν φοβείται κανένα επί της γής πολεμιστήν. Άλλά, Μάρκε, όρειλεις ν' αποθάνης από την χειρα του Θεού. Έάν δεν με πιστεύεις, όταν φθάσας εις την κορυφήν του όρους, παρατήρησε δεξιά και άριστερά. Άμέσως θά ίδης δύο μεγάλα ύψηλά έλατα υπερβαίνοντα κατά τό ύψος όλον τό δάσος, υπερήφανα δια τό πράσινο φύλλωμά των. Μεταξύ των δύο αυτών ελάτων άναβρύει πηγή. Οδήγησε τον Ψαρήν πρός τό μέρος εκείνο, ξεπέξευσε και θέσε τον εις έν από αυτά τά έλατα. Σκύψε επείτα επάνω εις την πηγήν. Είς τον καθρέπτην του νερού της θά παρατηρήσας τό πρόσωπόν σου και θά ίδης ποτέ όρειλεις ν' αποθάνης.

Ο Μάρκος ήκουσε τούς λόγους της Βίλας. Όταν εφθασεν εις τό ύψος του όρους, έστρεψε τά βλέμμά του δεξιά και άριστερά και άμέσως είδε τά δύο μεγάλα ύψηλά έλατα, υπερβαίνοντα κατά τό ύψος όλον τό δάσος, υπερήφανον δια τό πράσινον φύλλωμά των. Έστρεψε τον ήπνον του πρός τά εκεί' άφιππεύσας τον έδρασε εις έν από τά έλατα. Έκυψε κατόπιν υπεράνω της πηγής και εις τό κάτοπτρον των υδάτων αυτης, εθεώρησε τό πρόσωπόν του. Αφού εθεώρησε τό πρόσωπόν του, έγνώρισε ποτέ ώρειλε νάποθάνη, και χύνων δάκρυα ήρχισε να λέγη:

— Ψεύτης κόσμε! ώ ώραιόν μου άνθος! Ήσο ώραιον, και έγώ σε περιήλα ολίγον καιρόν., τόσο ολίγον καιρόν! μόλις τριάκοντα έτη. Και ήλθεν ή στιγμή, κατά την όποιαν μέλλω να χωρισθώ τον κόσμον.

Τότε ο Μάρκος σύρει την σπάθην εκ του κολεού και προχωρών πρός τον ήπνον του, δι' ενός μόνον κτυπήματος καταρρίπτει την κεφαλήν του Ψαρή.

— Έτσι δεν θά πέσας εις τās χειρας του Τούρκου, λέγει. Δεν θά σε άγγαρεύουν και δεν θά κουβαλῆς νερό με τούς «Γενεκέδες». Αφού δε εφόνευσεν ούτως γενναίως τον εύγενή Ψαρήν, έθαψεν αυτόν πλησίον της πηγής, καλλίτερον παρ' όσον είχες θάψη τον άδελφόν του Άνδρέαν. Έθραυσε κατόπιν εις τέσσαρα την όξείαν αυτού σπάθην, εκ βόδου μη πέση και αυτή εις τās χειρας των Τούρκων και δια να μη δύναται κανείς εξ αυτών να παίρεται ότι φέρει τι καταλειφθέν υπό του Μάρκου ή

να ακούη κατάρας ένεκα τούτου υπό των χριστιανών. Μετά την καταστροφήν της σπάθης του, συνέτριψε εις επτά τεμάχια τό πολεμικόν αυτού όδρου και έρριψεν αυτό εις τούς κλάδους των ελάτων. Έπειτα, άρπάσας τό όξώδες αυτού ροπαλον, έρριψεν αυτό υπέρ την Ουρβίναν εις τό γλυκόν και βαθύ πέλαγος.

Αποχωρισθείς ούτω των έπλων του, ο Μάρκος έσυρεν εκ της ζώνης χάρτην άγραφον και έχάραξε τās εξής γραμμάς.

«Όστις δήποτε, διερχόμενος δια του όρους Ουρβίναν, φθάσει εις την δροσεράν μεταξύ των ελάτων πηγήν, θά εύρη τον άνδρείον Μάρκον. Θά μάθῃ ότι ο Μάρκος απέθανεν. Είς αυτόν εύρίσκονται τρία πουγγιά χρυσού — και όποίου χρυσού! — έχει όλον κίτρινα δουκάτα. Παραχωρεί εις αυτόν έν πουγγίον, δια να ένταφιάσῃ τό σῶμά μου. Δίδει τό δεύτερον πρός διακόσμησιν των ναών και θώρων, τό τρίτον εις τούς άναπήρους και τυφλούς δια να περιτρέξωσι τον κόσμον, ψάλλοντες και ύμνούντες τον Μάρκον.

Τελειώσας την λεπτομερή αυτού έπιστολήν, έτοποθέτησεν ούτην εις κλάδον ελάτης, όπουθεν θά ήτο δυνατόν να παρατηρηθῇ εκ της όδοϋ και και ρίψας τό χρυσούν μελανοδοχείον εις την πηγήν, απέβαλε τον πράσινον αυτού δαλαχόν εξήπλωσεν αυτόν επί της χλόης, κάτωθεν μιās ελάτης και σταυροκοπηθείς, εκάθησεν επί του θαλαμού, καταθήσασεν επί των όφθαλμών του τό εκ σαιμουρίου κάλυμμα της κεφαλής του και κατεκλίθη, δια να μη έγερθῇ πλέον.

Ο Μάρκος έμεινε νεκρός παρὰ την πηγήν καθ' όλας τās ημέρας μιās έβδομάδος. Οί διερχόμενοι εκείθεν έδλεπον τον Μάρκον Κράβεβιτς, αλλά νομιζοντες αυτόν κοιμώμενον, έκαμναν μεγάλον γύρον, δια να μη τον εξυπνήσουν. Όπου είναι ή ευτυχία εύρίσκεται ώσαύτως και ή δυστυχία, και όπου υπάρχει ή δυστυχία ύφίσταται ένίοτε και ευτυχία. Άγαθή λοιπόν συγκυρία ώδήγησε τον ήγρόμενον Βάσον εκ της εκκλησίας του Χιλιανταρίου, της επί του Άγίου Όρους, μετά του διακόνου του Ήσαίου. Μόλις ο ήγούμενος διέκρινε τον Μάρκον, έκαμε σημείον δια της χειρός εις τον διάκονον.

— Ήσυχα υίέ μου, διότι είναι φόβος να τον εξυπνήσωμεν. Ταρασόμενος εις τον ήπνον του, ο Μάρκος ένδεχόμενον να προξενήσῃ κακόν, και θά ήδύνατο να μās φονεύσῃ και τούς δύο.

Εν τούτοις ο μοναχός, βλέπων αυτόν καθήμενον, παρετήρησεν υπεράνω αυτού τό γράμμα, και, διατρέξας αυτήν, έμαθεν ότι ο Μάρκος ήτο νεκρός. Αφυπνήσας λοιπόν, έψαυσε τον γενναίον πολεμιστήν, έντος από πολλού είχε παύση του ζήν.

Τά δάκρυα τότε ήρχισαν να ρέωσιν εκ των όφθαλμών του ήγουμενου Βάσου Τάσου. Λυπείται τον ήρωα. Αφαιρεί την ζώνην με τά τρία πουγγία και την περιδένει περι τό σῶμά του.

Έπειτα, σκεπτόμενος που θά θάψη τον Μάρκον, άποφασίζει τά εξής. Φορτώνει επί του ήπνου του τό άψυχον σῶμα και φέρει αυτό εις την παραλίαν της θαλάσσης. Έπιβαίνει μετ' αυτού του διακόνου έμβου και εκείθεν κομίζει αυτόν κατ' ευθείαν εις τό "Άγιον Όρος και τον μεταφέρει εις την εκκλησίαν του Χιλιανταρίου. Αναγινώσκει επί τον Μάρκον την νεκρώσιμον ακολουθίαν και καταθέτει τον νεκρόν εις την γην έν τῷ μέσω του λευκού ναού. Είς τό μέρος όπου ο γέρον έθαψε τον Μάρκον Κράβεβιτς, ουδέν άνήγειρε μνημείον, δια να μη είναι δυνατόν ν' αναγνωρισθῇ ο τάφος αυτού, ουδέ οι έχθροί του να δυνηθῶσι να λάθωσι παρ' αυτού εκδικησιν.

Την παράδοσιν ταύτην είχαν αναγνώσῃ πρό καιρού εις γαλλικήν εφημερίδα, αυτή δε μου έφερον εις την μνήμην όμοίαν περι Κράλη Μάρκου καιτοι δε έν μὲν τη άνωτέρω τό Κράβεβιτς σημαίνει τον βασιλόπαϊδα, έν δε τη δευτέρω Κράλης σημαίνει τον Βασιλέα, άναμφίβολον ότι πρόκειται περι του αυτού προσώπου.

Εν Φιλιππουπόλει υπάρχει παρὰ τον λόφον της Κρηπίδος—Μπουναρτζίκι—όνομασθέντα ούτως εκ πηγής επ' αυτού άειρρόου, έτερος λόφος

χαμηλότερος, Σκάρη του Κράλη Μάρκου καλούμενος. Είναι δε ή σκάρη αυτή μέγα μνημα λαξευτόν επί του γρανίτου, τετράγωνον άκριβώς, παρὰ τās τέσσαρας δε αυτές γωνίας υπάρχουσι τέσσαρες όπαί τετράγωνοι ώσαύτως. Πόθεν και πώς επεκράτησεν τό μνημα τούτο να κληθῇ ούτως, άγνωστον. Ο εκ Φιλιππουπόλεως ιερέυς Κωνταντίνος Οικονόμος έν τῷ Έγχειρίδιω περι της επαρχίας Φιλιππουπόλεως, εκτυπωθέντι έν Βιέννη της Αυστρίας παρὰ τῷ Τυπογράφω Δημητρίω Δαβιδοβίχη τῷ 1819 και έν σελίδι 19η γράφει: «Ο δε έτερος λόφος καλεΐται Κρηνίς και Τουμισί Μπουναρτζίκι, διά την πηγήν επ' αυτήν άείρρον, ο δε τρίτος λόφος καλεΐται του Κράλη Μάρκου, επ' αυτού του λόφου έστι τε μνημα λαξευτόν έν τη αυτεσμεί πέτρα ο καλοῦσι ακάνην του Κράλη Μάρκου» χωρίς να προσθέτῃ τι επί πλέον, επεξηγών πόθεν και πως επέκυψεν ή όνομασία αυτή.

Ο δε Ζακύνθιος Γεώργιος Τσουκαλάς έν τη Έστοριογραφική Περιγραφή της επαρχίας Φιλιππουπόλεως εκτυπωθείσῃ και και αυτή έν Βιέννη της Αυστρίας τῷ 1851 έν τῷ τυπογραφείῳ των Π. Π. Μεχταριστων και έν σελίδι 12η γράφει έν σημειώσει: «Οί χυδαίοι τό εύρημένο μνημα καλοῦσι Σνάφην του Κράλη Μάρκου, επεξηγών δια πεκαλυμμένης αλλά εσφους φρασεολογίας ότι ή όνομασία αυτή απεδύθη εις τό μνημα υπό των εχόντων συμφέρον να παραστήσωσι την Φιλιππουπόλιν ως βουλγαρικήν, καιτοι έν αυτή πρόκειται ουχι περι ήρωος Βουλγάρου, τον όποιον όμως διεκδικουσι και ούτοι.

Εξ ότων έγώ προσωπικῶς ήδυνήθην να μάθω πρό ετών περι της παραδόσεως ταύτης, φέρεται ότι άλλοτε τό μνημα αυτό ελαξεύθη, ούτως είπειν, εκ του σώματος του ήπνου του Κράλη Μάρκου, αι δε τέσσαρες όπαί κατά τās τέσσαρας γωνίας του μνηματος εγειναν εκ των τεσσάρων όπλων του ήπνου. Τώρα, πως έσταθη και ποίαν θέσιν έλαθεν ο ήπνος, ίνα χραξῆ δια του σώματός του τό τετράγωνον μνημείον, αυτό μόνον οι δημιουργήσαντες την παράδοσιν θά ήδύνατο να μās εξηγήσωσι. Τό βέβαιον πάντως είναι ότι τό τετράγωνον αυτό είναι τάφος επιφανούς τινος προσώπου, διότι παρ' αυτῷ υπήρχον και αρχαίας οίκοδομής έρείπια παρὰ δε την περι ής ο λόγος άνωτέρω άείρρον πηγήν υπάρχουσι και άλλα δύο μνημεία κενά μετά θόλου εξ εσθέτου και πλίνθων απαλαιῶς αρχαιότητος έργα, ως εκείνα, ως λέγουσι, τά έν Μυκήναις της Αργολίδος της Κλυταιμνήστρας και Αιγίσθου» Είς αυτά τά δύο μνημεία οι πάσχοντες εκ πυρετών έρχόμενοι «δίνουσι την θερμην των» αναρτῶνται τεμάχια ή λιωρίδες εξ ύφραμάτων, αποσπωμένων εκ των φρεμάτων αυτών.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΕΝΥΑΛΗΣ

ΓΝΩΜΑΙ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΩΝ

Ο Charles Rouss, κίτοχος περιουσίας εκατον έκατομμυρίων δραχμών, λέγει ότι:

«Η περιουσία εξαρτάται μόνον και αποκλειστικῶς από τό άτομον—όσον μεγαλειότερος ο άγρὸς της εργασίας, τόσο μεγαλειότερα ή έσοδεία.— Η φλαγγύρι, ή τιμιότης, ή οίκονομία και ή ακρίβεια είναι ασφαλείς βάσεις του πλούτου.— Η παροχή πιστώσεως και ή μετά συντρόφων συνεργασία, είναι ο επικινδυνότερος έχθρὸς των επιχειρήσεων.— Άγ' ρα και πώλησον ταχέως και άκρόσθητι εις μικρόν κέρδος: αυτό θά σε φέρῃ εις τό τέρμα.» Ο Collins P. Huntington λέγει ότι:

«Ουδέποτε πρέπει ν' ανακοινώσῃς, ίνα εξηγήσῃς εις άλλους τά σχέδιά σου. Έσο ευγενής με όλους τούς μετά σου συναλλασσόμενους. Πριν ή άρχίσης εργασία τινά, εξέτασον αυτήν προηγουμένως και εξονύχισον από όλα τά μέρη, κατόπιν όμως άρχε εις αυτήν άμέσως και άδιστακτως.» Ο Roussel, πλουσιώτατος χρηματιστής λέγει:

«Δια να έχῃς επιτυχίαν πρέπει να είσαι τίμιος εργάτης και πρό παντός να έχῃς ως άρχήν την αυστηροτάτην οίκονομίαν.»

Τά επτά άποφθέγματα του Έμπορου.

1ον) Από την έγκατάστικιν έως εις την χρεωκοπίαν ο δρόμος είναι ταχύτερος παρὰ τανάπαλιν.

2ον) Εύκολώτερον είναι να κερδίσης παρὰ να ξανακερδίσης έμπιστοσύνην.

3ον) Είς τό μαγαζί σου να είσαι βαρύκορς, έτσι θά αναγκασθῇ ο άλλος να είναι σαφής.

4ον) Για όλα ήμπορείς να εύρης αντιπροσώπους, άλλ' έχι δια την εξήρησιν των χρεών.

5ον) Αι καλῆι θέσεις δεν εύρίσκονται, ποέπει να τās δημιουργήσῃτε.

6ον) Οί καλῆι φίλοι τῷ έμπορῷ, γίνονται συνήθως οι μεγαλειότεροι του θανεισταί.

7ον) Η έγγγυσις έχι όλους τούς κινδύνους του θανείου. Έτε πωλεΐε χονδρικῶς, είτε λιανικῶς, ή χρεωκοπία είναι πάντοτε χονδρικῆ.

Πρακτικαί γνώσεις.

Αί μ ο σ τ α τ ι κ ὸ ν μ έ σ ο ν. Πολλάκις συμβαίνει να πληγωθῆτε και να τρέχῃ τό αίμα άφρονον. Δια να σταματήσετε την ροήν του αίματος, δοκιμάσατε τό εξής απλούστατον μέσον.—Πρέξατε τεμάχιον βάμβακος εις πολύ ζεστό νερό και έναποθέσατε τό επί της πληγῆς. Θά έχετε άπότηλεσμα εκπληκτικόν, ένῷ βάμβαξ μοναχός ή δρεγμένος εις κρύο νερό δεν φέρει τό αυτό άπότηλεσμα.

Σ τ ί λ β ω σ ι ε ς ά ρ γ υ ρ ῶ ν ή έ π α ρ γ υ ρ μ έ ν ω ν σ κ ε υ ῶ ν. — Άπλούστατον και πρακτικόν μέσον στιλδώσεως είναι τό τρίψιμον των σκευῶν με τό άλευρωδες κατακάθισμα του νερού εις τό όποιον εδράσατε πατάτες, τά σκεύη σας θά προσλάβουν καινούργη όλιω λάμψιν.

Τά εκ καλάμου κιτρινωμένα επιπλα λευκαινονται, εάν τά πλύνετε καλά με σαπουνάδα εις την όποιαν θά έχετε προσθήκη αρκετον οινόπνευμα, όπως δε θά είναι: υγρά άνόμη, τά επιπάσατε με πολύ στρώμα σκόνης θείου και τ' αφήντε έως ότου στεγνώσουν. Τό θετον κατόπιν αφαιρείται με μίαν βούρτσαν.

Δια την στιλβωσιν των επίπλων συνιστῶμεν την εξής συνταγήν.

Γεμίσετε μίαν μικραν φιάλην με νερτι και με βενζίνην, τό αναταράσατε και άρχίσετε την στιλβωσιν. Η μὲν βενζίνη αφαιρεί την ακαθαρσίαν, τό δε νερτι διατηρεί την στιλπνότητα. Έπειδή τό έν λόγω μέγμα είναι εύφλεκτον καλόν είναι ή εργασία αυτή να γίνεται την ήμέραν.

Επικόλλησις υαλίωων άντικειμένων. Βράζετε μίαν ή δύο πλάκες λευκής ντελατινας με μίαν κουταλιάν ζυδι, επαλείφετε τά σπασμένα τεμάχια και τά δένετε με ένα σπάγγον, έως ότου στεγνώσουν.

Εξάλειψις κηλίδων από τά υφάσματα

Κηλίδες εκ κηρού ή στεατίνης: Δυνάμεθα να τās εξαλείψωμεν εάν ζύσωμεν πρώτον την κηλίδα με μαχαίρι μη κοπετόν ή με τό νύχι και κατόπιν τοποθετήσωμεν κάτωθεν αυτης τεμάχιον λινοῦ υγρόν και επ' αυτης διπλωμένον δις ή τρίς ένα τεμάχιον στυπόχαρτο και σιδερώσωμεν με ζεστό σίδηρον.

Τας εκ βουτύρου, λίπους, ελαίου ή στέατος κηλίδας εξαλείφωμεν εκ των βυμβακέρων, μαλλίνων ή λευκῶν υφασμάτων, εάν βρέξωμεν την κηλίδα καλά με βενζίνην και κατόπιν την σκεπάζωμεν με στυπόχαρτον και παράσωμεν επάνω της επανειλημμένως ζεστό σίδηρον. Κατόπιν πλύνωμεν τό υφασμα με ζεστή σαπουνάδα και τέλος με καθάρν νερό.

Είς τά μεταξωτά υφάσματα σκεπάζωμεν την κηλίδα με λεπτόν γυλόν κευκαμένης μαγνησίας και θειούχου αθίβρος, οστις ως πεπτικὸς εξατριζεται

κλι ή μαγνησία άποροφά την κηλίδα μετά ταυτα βουρτζίζουμεν τὸ μέρος και ἐάν μείνη μαγνησία τὸ τρίβομεν με δλίγην ψύχαν ψωμιού.

Διά τας ἐκ λαδομπογιᾶς ή βερνικιοῦ κηλίδας, δι' ὅλα τὰ ὑφάσματα ἐκρημάζουμεν τήν μέθοδον τῆς ἐξαλειψέως τοῦ λίπους. Αἱ πολύ πρόσφατοι κηλίδες ἐξαλείφονται ἀπλοῦστερον με σαποῦνι και ζεστόν διάλυμα σόδας. Πρέπει ὅμως κατόπιν νά ξεπλυθοῦν κατ' ἄ με καθαρό, γλυκὸ νερό.

Τὰς ἐκ ρητίνης, πίσσης ή ελαίου μηχανῶν, κηλίδας ἐξαλείφουμεν ἐκ λευκοῦ ὑφάσματος, ἐάν βρέξωμεν τήν κηλίδα πρώτον και ὕστερον τήν τρίψωμεν με σφουγγαράκι ή χαμδάκι βρεγμένο με νερό. Ἐν ἀνάγκη ἐπαναλαμβάνομεν τοῦτο με βενζίνη και ἀφοῦ ἐξαλειφθῆ τελείως κρεμῶμεν ή τὸ σιδερώνομεν ἀφοῦ θέσωμεν ἐπ' αὐτοῦ στυπόχαρτον. Κατόπιν τὸ πλένομεν με ζεστήν σαπουνάδα και κάθε ἕγνος κηλίδος ἐξαλείφεται.

Ἐπί τῶν χρωματιστῶν μαλλίνων ή χυμδανερῶν ὑφασμάτων, ὑφραίνομεν τήν κηλίδα και κατόπιν τήν τρίβομεν με χόρειον λίπος, ἔπειτα με σαποῦνι τὸ ὁποῖον ἀφίνομεν νά ἐνεργήσῃ ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν και ἐν τένει πλύνομεν τήν κηλίδα ἀναλλάξ με ζεστό νερό και νερό. Ἐάν διά τοῦ μέσου αὐτοῦ δέν ἐξαλειφθῆ ή κηλίς, τήν ἐπαιφίρομεν—ἀφοῦ προηγουμένως τήν βρέξωμεν—διά μίγματος ἐκ κροκοῦ αὐγοῦ και πρεσβινθαλαίου, τὸ ὁποῖον ἀφίνομεν ἕως ὅτου ξερανηθῆ ὁ κρόκος τοῦ αὐγοῦ. Κατόπιν τὸ ξύνομεν και πλύνομεν με ζεστό νερό και λευκαίνομεν με σαπουνάδα.

Εἰς τὰ μεταξωτὰ ὑφάσματα ἀφοῦ βρέξωμεν τὸ ὑφασμα, θέτομεν κάτωθεν τῆς κηλίδος τεμάχιον λινοῦ ὑγροῦ, ἐπαλείφουμεν τήν κηλίδα με μίγμα θεοόχου αἰθέρος και γλυκορορμίου, τὸ ἀφίνομεν νά ἐνεργήσῃ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς και σκεπάζομεν κατόπιν τήν κηλίδα με πολύ λεπτήν σόννην πηλοῦ ή καμμένην μαγνησίαν. Θέτομεν ἐπ' αὐτῆς στυπόχαρτον και σιδερώνομεν με ζεστό σίδηρον. Τὰς ἐκ τοῦ ἰδρωτός κηλίδας ἐξ ὅλων τῶν ὑφασμάτων ἐξαλείφουμεν, ἐάν πλύνομεν εἰς διάλυμα ὑποθειώδους νατρίου και ἔπειτα με νερό. Διά τὰ μεταξωτὰ πρέπει ή διάλυσις νά εἶναι πολύ ἀραιά, διά δὲ τὰ λευκὰ ὑφάσματα καλὸν εἶναι νά λευκαίνεται στὸ τέλος τὸ πανί...

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Κατὰ τὸ τελευταῖον 15θήμερον ἐσημειώθησαν δύο ἀξιόλογα ὅπως δήποτε μουσικά γεγονότα: τ' ἀποτελέσματα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὁδείου και ή σύστασις μουσικοῦ συνδέσμου, πρὸς ψυχαγωγίαν τῶν τραυματιῶν μας. Θά ὀμιλήσωμεν σήμερον διά τὸ πρῶτον.

Ἡ ἀνακοίνωσις τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὁδείου ἔγινε δημοσίᾳ εἰς τὸ θέατρον «Διονύσια». Τὸ σύστημα τοῦτο τῆς δημοσίας ἀνακοινώσεως, ἦτο παλαιὰ συνήθεια τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν καταργηθεῖσα πρὸ δεκαετίας μαζί με τὰς τιμητικὰς διακρίσεις. Ἀνεξαρτήτως τοῦ γεγονότος, ὅτι ἔφθανον μέχρι τῆς κοινῆς ἀντιλήψεως μικροεπεισόδια τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς τοῦ Ὁδείου, ή ἐορτῆ ἐκείνη, ή τόσον προσφιλεῖς εἰς τὸν μαθητικὸν κόσμον και ἰδίᾳ τὸν γυναικόκοσμον, ὑπενθίμισε τὸ «Ράλλιον και Μπατάσιον» τοῦ Ἀρσακείου και τὰς decorations τῶν σχολείων τῶν Καλογοραῖων. Τὸ Ἑλληνικὸν Ὁδεῖον, εὐρισκόμενον εἰς τήν ἀρχὴν τῆς ἐξελιζέως του και ἔχον ἀνάγκην προσελκύσεως μαθητριῶν, δέν ἦτο δυνατὸν νά παραλείψῃ και τὸ μέσον τοῦτο, τὸ τόσον ἐπιτυχῶς χρησιμοποιούμενον ἀπὸ τὰ διάφορα ἑλληνικὰ λύκεια.

Ἀπὸ τήν ἔκθεσιν τοῦ Διοικ. Συμβουλίου, ἀπὸ τήν ὁποίαν δέν ἔλειπον «τὸ κάλλος τοῦ λόγου» ή ποίησις, ή φιλοσοφία, αἱ ὠραῖαι ἐξήρησεις και αἱ συγκινητικαὶ ἀποτροφαὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς και τὰς μαθητριάς, ἐπιηροφορήθημεν ὅτι τὸ ἴδρυμα τοῦτο εἶχε 730 μαθητὰς. Ἐγνώσθη δηλαδὴ ποῦ καταφεύγουσιν αἱ κατ' ἔτος κατὰ ἑκατοντάδας σκεδὸν ἀπορριπτόμεναι ἀπὸ τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν. Τὸ Ἑλληνικὸν Ὁδεῖον κατήγγησε τὸς αὐστηράς διατυπώσεως τῆς εἰσαγωγῆς και αἱ μνήμερες ποῦ φιλοδοξοῦν νά ἔχουν ὀπισσῆποτε τὰ κορίτσια τῶν και τὸ προσὸν ἐνὸς Ὁδείου δέν ἠργήσαν νά κατευθυνθοῦν πρὸς τήν ὁδὸν Φειδίου. Ὁ κ. Νάζος, ποῦ δέν εἶχε ποτὲ τήν ψυχολογικὴν ἱκανότητα ν' ἀντιληφθῆ τι «μεταλλεῖον χρυσοῦ» ἀφίνει εἰς τήν διάθεσιν τῶν ἰδιωτικῶν συνεταιρισμῶν, ἐξακολουθεῖ νά ἐμμένῃ εἰς τὰς σχολαστικὰς του διατυπώσεως και νά ζητῆ προσόντα. Τὸ Ἑλληνικὸν Ὁδεῖον, ποῦ εἶναι λαμπρὸς συνεταιρισμός. ἦνοιξε τὰς

πύλας του εἰς πᾶσαν φιλόμουσον νέαν και ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης ἐπιροματοποίησε τὸ δνειρον τοῦ κ. Καλομοίρη «τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς μουσικῆς!» Συγχρόνως ὅμως ἀνεκοῦφισε και τήν κοινωνίαν, διότι με τήν κατάργησιν τῶν ἀνελευθέρων περιορισμῶν τοῦ γηραοῦ ἰδρυμάτος τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς οἱ ἀπορριπτόμενοι ἐκείθεν δέν καταφεύγουσιν, ὅπως ἄλλοτε, εἰς τὰ σατανηρὰ μαθήματα τῶν ἰδιωτικῶν Διδασκάλων, ἀλλὰ εὐρίσκουν καταφυγίον εἰς τὸ Νέον Ὁδεῖον.

Ἀλλὰ τὸ Ἑλληνικὸν Ὁδεῖον δέν ἔλυσε μόνον τὸ καλλιτεχνικὸν ζήτημα, ἔλυσε και τὸ οικονομικόν. Ἡ οικονομικὴ του εὐημερία εἶναι τοιαύτη, κατὰ τήν λογοδοσίαν, ὥστε και γενναιδῶρως νά μισθοδοτῆ τοὺς Καθηγητὰς του (Διδάσκαλοι σκεδὸν δέν ὑπάρχουν) ἀλλὰ και περισσεύματα νά ἔχη. Πρὸς τοῦτο ἀπέφυγε τὰς ἀσωτίας τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν, τὸ ὁποῖον μισθοδοτεῖ τὸ μόνιμον προσωπικὸν του ἐπὶ 12 μῆνας, αὐτὸ πληρώνει μόνον 9 μῆνας. Κατήγγησε τὰς ἔδρας τῆς πολυτελείας και διατηρεῖ μόνον ἐκείνας αἱ ὁποῖαι ἀποφέρουν καλὸν εἰσόδημα και ἐνισχύουν τήν ἰδέαν τοῦ συνεταιρισμοῦ: Τραγοῦδι, Βιολί, και πρὸ παντὸς ΠΙΑΝΟ. Αὐτὸ εἶναι ή ἐπικερδестέρη Βιουιχανία και με αὐτὸ θά πραγματοποιηθῆ και τὸ κύριον ἄρθρον τοῦ καλλιτεχνικοῦ προγοάματος: ή Ἑθνικὴ συνείδησις!

Ἐπὶ τῶν χρωματιστῶν μαλλίνων ή χυμδανερῶν ὑφασμάτων, ὑφραίνομεν τήν κηλίδα και κατόπιν τήν τρίβομεν με χόρειον λίπος, ἔπειτα με σαποῦνι τὸ ὁποῖον ἀφίνομεν νά ἐνεργήσῃ ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν και ἐν τένει πλύνομεν τήν κηλίδα ἀναλλάξ με ζεστό νερό και νερό. Ἐάν διά τοῦ μέσου αὐτοῦ δέν ἐξαλειφθῆ ή κηλίς, τήν ἐπαιφίρομεν—ἀφοῦ προηγουμένως τήν βρέξωμεν—διά μίγματος ἐκ κροκοῦ αὐγοῦ και πρεσβινθαλαίου, τὸ ὁποῖον ἀφίνομεν ἕως ὅτου ξερανηθῆ ὁ κρόκος τοῦ αὐγοῦ. Κατόπιν τὸ ξύνομεν και πλύνομεν με ζεστό νερό και λευκαίνομεν με σαπουνάδα.

Εἰς τὰ μεταξωτὰ ὑφάσματα ἀφοῦ βρέξωμεν τὸ ὑφασμα, θέτομεν κάτωθεν τῆς κηλίδος τεμάχιον λινοῦ ὑγροῦ, ἐπαλείφουμεν τήν κηλίδα με μίγμα θεοόχου αἰθέρος και γλυκορορμίου, τὸ ἀφίνομεν νά ἐνεργήσῃ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς και σκεπάζομεν κατόπιν τήν κηλίδα με πολύ λεπτήν σόννην πηλοῦ ή καμμένην μαγνησίαν. Θέτομεν ἐπ' αὐτῆς στυπόχαρτον και σιδερώνομεν με ζεστό σίδηρον. Τὰς ἐκ τοῦ ἰδρωτός κηλίδας ἐξ ὅλων τῶν ὑφασμάτων ἐξαλείφουμεν, ἐάν πλύνομεν εἰς διάλυμα ὑποθειώδους νατρίου και ἔπειτα με νερό. Διά τὰ μεταξωτὰ πρέπει ή διάλυσις νά εἶναι πολύ ἀραιά, διά δὲ τὰ λευκὰ ὑφάσματα καλὸν εἶναι νά λευκαίνεται στὸ τέλος τὸ πανί...

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Μ. ΔΕΦΝΕΡ

ΚΡΗΤΙΚΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΠΟ ΤΑ ΧΑΝΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΕΩΡΓΙΟΥΠΟΛΙΝ, ΤΗΝ ΛΙΜΝΗΝ ΤΟΥ ΚΟΥΡΝΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΙΝ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ὁ Α μου εἶπτε, πῶς ὕστερα ἀπ' ὅλα αὐτὰ δέχθεσι, ὅτι ὁ Ἀλμυρὸς εἶνε πηγὴ γλυκοῦ νεροῦ ἐρχομένη ἀπὸ μέρος ὑψηλὸν και μακρὸν, ὅτι ὅμως δέν σὰς ἀπέδειξε, πῶς ἐρχεται ἀπὸ τήν Λίμνην τοῦ Κουρνᾶ.

δ) Καὶ δι' αὐτὸ ἀκόμη ὑπάρχει ἓνα μέσον. Εἰς τήν Αὐστρίαν. κατὰ τὰ 1890 περίπου, ἔγινε μία περίεργη δίκη διά τήν κυριότητα ἐπὶ τῶν ὑδάτων ἐνὸς ποταμοῦ, ποῦ εἶχε τὸ καπρίτσιο νά βυθισθῆ και ν' ἀναφανῆ ἀλλοῦ. Ἐκαμην τότε πειράματα με φλουωρεστοεῖνην, διά νά βάψουν τὸ νερό τοῦ ποταμοῦ πρὸ τοῦ σημείου τῆς βυθισέως του. Δι' αὐτὴν τήν χρωστικὴν ὕλην τὸ μεγάλο λεξικὸ τοῦ Larousse γράφει τὰ ἐξῆς ὑπὸ τὴν λέξιν Fluoresceine: «... Ἡ χρωστικὴ δύναμις τῆς ὕλης ταύτης εἶνε κολοσσιαία, ἐπειδὴ ἓνα γραμμαρίον ἀρκεῖ νά χρωματίσῃ 20 κυβικά μέτρα ὕδατος. Ἡ ἀξίσησημείωτος αὐτῆ ἰδιότης χρησιμοποιεῖται συχνά ὑπὸ τῶν ὑδρογράφων κατὰ τήν μελέτην ποταμῶν, οἱ ὁποῖοι μένουν ἐν μέρει ὑπογείως. Ἡ διά φλουωρεστοεῖνης, ἐμπότισις τοῦ ποταμοῦ εἰς τὸ σημείον τῆς βυθισέως του καθιστᾶ ἐφικτὴν τὴν ἀνεύρεσιν τῶν σημείων ἀναδύσεως».

Τέτοιο πείραμα δέν ἠδυνήθην βεβαίως νά κάμω, μου ἔλειπαν ὅλα τὰ μέσα. Ἀλλωστε, μὴ λητημονήσετε, πῶς ἦμουν εἰς τήν Κρήτην ὡς ἐξέριστος. Τὸ πείραμα, τὸ ὁποῖον ὑποδεικνύω, ἄς τὸ κάμουν οἱ μηχανικοὶ τῆς Κυβερνήσεως. Καιρὸν ἔχουν μπόλικον, και τὸ πρᾶγμα ἀξίζει τὸν κόπον. Δι' ἐμὲ και ἄνευ αὐτῆς τῆς δοκιμῆς δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι τὰ νερά ποῦ βυθίζονται εἰς τὸ μέσον τῆς λίμνης, ἀναδύουν ὡς πηγαὶ τοῦ Ἀλμυροῦ. Ἄλλο σημεῖον ἀναδύσεως ὑδάτων εἰς τὰ πέριξ δέν φαίνεται, οὔτε εἰς τήν θάλασσαν, οὔτε εἰς τήν ξηράν. Ἡ ἀπόστασις τῶν δύο σημείων ἀπ' ἀλλήλων εἶνε μικρὰ, και χαμηλοὶ μόνον λόφοι χωρίζουν αὐτὰ. Τέλος ή ληπιτομένη κλίσις ὑπάρχει.

Τόσα ὑπερφυσικά πράγματα πιστεύετε, τὰ ὁποῖα καιεῖς δέν σὰς ἀπέδειξε. Τί σὰς πειράζει νά πιστεύετε τὸ φυσικὸν φαινόμενον, ὅτι ὁ Ἀλμυρὸς εἶνε παιδί τῆς νεράιδας Κορησίας!

Μόνον ἓνα πρᾶγμα νά μὴ πιστεύετε ποτέ, ὅτι δηλ. οἱ μηχανικοὶ τοῦ Δημοσίου ἠμποροῦν ν' ἀποξηράνουν τήν λίμνην. Κεὶ ὅμως σοδαρῶς ἐπροτάθη και αὐτό.

Γραμματισμένοι ἔγραψαν και ἀγράμματοι λέγουσιν, πῶς ή λίμνη εἶνε ή ἐστία και ή πηγὴ και ή ἀφορμὴ τῶν ἐλωδῶν πυρετῶν, ποῦ μαστίζουσιν αὐτὰ τὰ μέρη. Ἐσφαλμένη ἰδέα, διότι ὁ πυθμὴν αὐτῆς εἶνε πετρώδης και καθαρότατος, βούρκος δέν ὑπάρχει, φυτὰ και ζῶα ἐκτὸς γέλια δέν ὑπάρχουν εἰς αὐτὴν, ἄνθρωποι δέν ἐμπαίνουσιν συχνὰ διά νά τήν λερῶσουν. Τὸ νερό ἀνανεοῦται κάθε στιγμὴν, ἀναθυμιάσεις δέν ὑπάρχουν ἐπάνω εἰς τήν λίμνην. Ὁ ἀποδιαπομπιατὸς τράγος πρέπει λοιπὸν ν' ἀναζητηθῆ ἀλλοῦ και ἔχει εἰς τήν λίμνην.

Ἐπρότειναν μερικὸι εἰδικοὶ (!) νά ἀποξηρανθῆ, διά νά ἀποκτήσουν τὰ πέριξ χωριά μεγάλως ἐκτάσεις καλλιεργησίμους. Ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶνε ἀδύνατον νά ἀποξηρανθῆ ἐντελῶς, ἀφοῦ ή χαμηλοτέρα τῆς ὄχθη ἔχει ὕψος ὑπὲρ τήν θάλασσαν 23—25 μέτρων, ἐνῶ τὸ βάθος τῆς εἶνε 50—60 μέτρων και ἴσως μεγαλειτερον, ἀλλὰ δέν θά ἐκερδίετο τίποτε, ἀφοῦ και πλησίον τῶν ὄχθων ὁ πυθμὴν εἶνε πετρώδης, και οἱ βράχοι δέν σπέρνονται,

Τὰ γλυκὰ τῆς ὠραίας λίμνης νερά μόνον πρὸς ἄρδουσιν τῶν μεταξὺ αὐτῆς και τῆς θαλάσσης ἐκτάσεων ἠμποροῦν νά χρησιμοποιηθοῦν διά δικτύου καταλλήλων τέρων με ὑδροσραγμούς. Ἀλλὰ τέτοια ἔργα πρακτικοῦν πολλά, περὶ ὧν πρὸς τὸ παρὸν οὐκ ἐστι φροντίς. . . Ὑπουργῶ! Μουσικὴ τοῦ μέλλοντος!

Παραπάνω ἀπὸ δύο ὥρες μὰς ἐκράτησεν ή λίμνη τοῦ Κουρνᾶ. Μόλονότι μικρὴ, μικροῦστικῆ ἀπέναντι τῶν λιμνῶν τῆς Βαυαρίας και τῆς Ἑλθετίας, σὲ μαγεῖει με τὰ διαφανῆ τῆς σμαράγδινα και ἠλιόλουστα νερά, με τήν γαλήνην, ποῦ βασιλεύει ἀπάνω και τριγύρω τῆς, με τοὺς θεριωμένους και πυκνοὺς θάμνους λυγαριᾶς, μυρσίνης και φασκομηλιάς και με τὴ λοιπὴ ἀράνταστη και πολυχρῶμην ἐλάσησι ποῦ τήν περιβάλλει.

Ἀξασφα ἀκούω τὸν μαυρὸ μου νά γκροῖζῃ στὸ χωριὸ ὡς νά μου λέγε: «Ἐγὼ ξεκουράσθηκα» δέν ψεύγομε ἐπὶ τέλους;» Ἐφώνασα τὸν υἱὸν μου και τὸν χωρικὸν και ἐπιστρέψαμε στὸ φιλόξενο σπίτι.

Ἐπήραμε στὸ πόδι γλυκὸ και νερό, ἐκάθισα πᾶνω στὸν μαυρὸ μου και ξεκινησαμε με τες εὐχῆς τῆς νοικοκυρᾶς και τῆς κόρης.

Ὁ κύρ Χριστιανὸς μὰς συνώδευσε κάμποσο δρόμο. Ἐπήραμε ἓνα μονοπάτι, ποῦ μὰς περνοῦσε ἀνάμεσα ἀπὸ πολλὰ περιβόλια με εὐρωστα καρποφόρα δένδρα και λαχανικά, ἀπὸ καπνοφυτεῖες και χωράφια μὴ ἐλιές και τέλος μὰς ἐβγαλε στὸν δημόσιον δρόμο, ποῦ ἀπὸ τὰ Χανιά πηγαίνει στὸ Ρέθυμνος, δηλ. στὴν Ρηθύμνην ή Ρέθυμνον.

Ἐβήγαμε ἀκριβῶς ἀπέναντι τοῦ Μεσοχοῦ τοῦ Ἀσπρουλιάνου, ποῦ εἶνε κτισμένο ἀπάνω σὲ ὕψωμα στὴν ἄλλη μεριά τοῦ δρόμου. Ἀπὸ ἐκεῖ πρὸς τήν Γεωργιούπολιν ἀριστερᾶ και πρὸς τὰ Δράμια δεξιᾶ και κάτω πρὸς τήν θάλασσαν ἀπλώνεται μία ἐλώδης πεδιάς με ἔκτασιν 20 τοῦλάχιστον χιλιάδων στρεμμάτων, ποῦ ἠμποροῦσε με ὀχτεοῦς και ἀποστράγγισι νά γείνη Μισίρι. Αὐτὴν τήν πεδιάδα διαρρεῖ ὁ Δέλφινος, ἀπὸ τὸ γεφύρι τοῦ ὁποῖου ἐπεράσαμεν. Τὸ ὄνομα τοῦ ποταμοῦ σχετίζεται βεβαίως με κανένα ἐκεῖ ἱερὸν τοῦ Δελφινίου Ἀπόλλωνος, ὁ ὁποῖος κατὰ τοὺς Ἑλληνορωμαϊκοὺς χρόνους ἀράτισεν ὄλους τοὺς ἄλλους ἀρσενικοὺς Θεοὺς τῆς Κρήτης. Ὀλίγον παραπέρα καταβαίνει πρὸς τήν θάλασσαν ὁ Κουρὸς.

Μετὰ 20 περίπου λεπτά, ἀφοῦ ἐπεράσαμε τὸ γεφύρι τοῦ Δέλφινος, ἐφθάσαμεν εἰς ἓνα ἐκτεταμμένο γήλοπον, ποῦ δεξιᾶ τοῦ δρόμου ὕψωνεται ἀπὸ τὰ πέριξ πρὸς τήν λίμνην και πρὸς τήν θάλασσαν μέρη. Ἐπάνω εἰς αὐτὴν τήν Κεράλαν, και ὄχι εἰς τήν θέσιν τοῦ σημερινοῦ χωριοῦ Δράμια, πρέπει νά ἦταν εἰς τήν ἀρχαιότητα ή μικρὰ πόλις Ὑδραμία. Ἐνας κορμὸς μῆς στήλης και δύο κιονόκρανα τῆς τελευταίας βωμαϊκῆς ἐποχῆς, τὰ ὁποῖα εἶδα μέσα σὲ λάκκο ρηχό, και πλῆθος κομμάτια ἀπὸ ἀρχαία ἀγγεῖα και κεραμίδια εἶνε πρὸς τὸ παρὸν τὰ μόνα ὀρατὰ λείψανα τῆς ἀρχαίας ἐκείνης πολίχνης, ή ὁποῖα θά ἦτο ὑποτελής εἰς τοὺς Ληπταίους.

Ἀπὸ τήν Ὑδραμίαν προέρχεται και ἓνα ἀγαλμα γυνοῦ Ἡρακλέους, τὸ ὁποῖον φυλάττεται εἰς τὸ Μουσεῖον τῶν Χανιῶν ὑπ' ἀριθμὸν 41 και εὐτυχῶς δέν πληρώνει νοκί. Αὐτὸ τὸ τερατοῦργημα ἔχει ὕψος 96 πόντων και εἶνε στερωμένο ἐπάνω εἰς βάσιν πυρίνην, ὕψους 16 πόντων.

Έργον και αυτό έλογενες τής λιμναζούσης πλέον βωμικής τέχνης. Ο τεχνίτης είχε την πρόνοιαν, τον καλοθερμεμένον άνθρωπάκον με τες δυσανάλογες ποδάρες και χερσούκλες να παραστήσῃ στηριζόμενον επάνω εις βόταλον χονδρόν, σκεπασμένον με δέρμα λεονταριού, δια να μη παραγνώρίσωμεν τὸ ἐξάμελωμά του.

Άγαλμα τοῦ Ἡρακλέους

Ἐπειτα ἀπὸ ἄλλα 20 λεπτά, δηλ. κατὰ τες τέσσαρες, ἐφθάσαμεν εις τὰ Δράμια (*). Αὐτὸ τὸ χωριὸν εἶνε κτισμένον επάνω εις μικρὸν λόφον ἀρκετὰ ὑψηλόν. Ὁ δημόσιος δρόμος περὶ δεξιᾷ ἀποκἀτω... Εἰς τὰ Δράμια ἐλέγαμε, πῶς θὰ εὕρισκαμε κανένα μαγαζὶ ἢ σπίτι, ποῦ νὰ δειπνήσωμε και νὰ κοιμηθῶμε. Ἐγὼ ὠνειρευόμουν κί ὅλας μιὰ παχεζὰ κόττα με πιλάφι. Ἀλλὰ εἶχαμε κάμει τὸν λογαριασμὸ χωρὶς τὸν ξενοδόχο. Τὰ 18 σπῆτια τοῦ χωριού ἦσαν ὅλα κλειδωμένα. «Τὸ φοβώμουν», εἶπαν ὁ δηγῆς μας, «γιατὶ εἶνε χειμωνιάτικο χωριὸν Σρακιανῶν και αὐτοὶ μόλις τέλη Ὀκτωβρίου καταβαίνουν ἀπὸ τὰ βουὰ τῶν».

Δὲν μᾶς ἔμεινε λοιπὸν ἄλλο παρὰ πεινασμένοι ν' ἀναδοῦμε στὸ μεγάλο χωριὸν Ἐπισκοπή (140 σπῆτια Ἑλληνικά και 20 Τουρκικά), τὸ ὁποῖον ἀπέχει τρία τέταρτα τῆς ὥρας ἀπὸ τὰ Δράμια. Εἰς τὴν Ἐπισκοπή χωρίζει ὁ δρόμος τῆς Ἀργυρουπόλεως ἀπὸ τὸν δημόσιον δρόμον Χανιῶν — Ρεθύμνης.

Ἀπὸ τὰ Δράμια ὁ μέγας δρόμος καταβαίνει πρῶτα εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Μουσελλά και ἐπειτα ἀναβαίνει με μεγάλες κορδέλες πρὸς τὴν Ἐπισκοπή. Ἐμεῖς ὅμως ἀφήσαμε τὸν καλὸν δρόμον, ἐπήραμεν ἓνα μονοπάτι και κατεβήκαμε στὸ ποτάμι. Δεξιᾷ και ἀριστερᾷ τοῦ Μουσελλά εἶνε ὄλο περιβόλια με δένδρα και λαχανικά, και τὸν ἀνήφορον ὡς τὸ χωριὸν βλέπεισ ὠραῖα χωράφια με πεζοῦλες πολὺ κανονικές. Ἀκολουθώντας ἓνα μονοπάτι πολὺ ἀνηφορικὸ και κουραστικὸ, ἐτραβήξαμε ἀπὸ τὸ ποτάμι ἴσα επάνω πρὸς τὸ χωριὸν, τοῦ ὁποῖου οἱ καμπάνες κτυποῦσαν τὸν ἔσπερινόν, γιατί ἦταν σάββατόβραδον.

Εἰς τὴν Ἐπισκοπή ἐφθάσαμε στὸς πέντε τὸ βράδον. Στὴν πρώτη ταβέρνα ποῦ εἶδαμε εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ χωριού, ἐκαθίσκαμε, παραγγείλαμε τυρὶ, ἐλιές, τοματσάλατα, ψωμί και κρασί και ἐφάγαμε σὰν λύκοι πει-

(*) Εἰς τὰ Δράμια ἐνίκηθη ὁ τουρκικὸς στρατὸς κατ' Ἀπρίλιον 1866. — Ἐκεῖ κοντὰ εἶνε τὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, τῶρα τῆς Παναγίας τῶν Μυρτακωφάκων. Εἰς τὰ 1770 τὸ πῆραν οἱ Γενικιοὶ, ἀφοῦ ἐσκότωσαν ὄλους τοὺς καλογεροῦς.

νασμένοι. Ὁ ταβερνάρης δὲν εἶχε κρεβάτια δια νὰ κοιμηθῶμε, και μᾶς ἐσύστησε νὰ πάμμε μέσα στὸ χωριὸν, στὸ μαγαζὶ τοῦ Παύλου Πωλαναγνωστάκη, ποῦ εἶχε και σπίτι καλὸ και κρεβάτια δια ξένους και εἶνε ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ. Ἐπήγαμε λοιπὸν νὰ βροῦμε τὸν «ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ». Ἐστεκόταν ἀπ' ἐξῶ ἀπὸ τὸ μαγαζὶ του, τύπος βρεινοῦ Κρη-

Ὁ ὄπλαρχηγὸς Παῦλος Πωλαναγνωστάκης

τικοῦ, ψηλὸς και με ὄμους πλατεῖς, με ὄμορφα και συμπαθητικὰ μούτρα. Τοῦ εἶπα, τί θέλομε, και ἀμέσως ἦταν πρόθυμος νὰ μᾶς φιλοξενησῃ. Ἐφαινόταν ἀληθινὰ εὐχαριστημένος και σὰν νὰ τὸ θεωροῦσε τιμὴν του, ποῦ ἤλθαμε σ' αὐτόν. Μᾶς προσέφερε καφέ και τσιουδιά και μ' ἐρώτησε τί φαγὶ προτιμοῦμε δια τὸ βράδον.

Ὅταν ταξιδεύω, τοῦ εἶπα, θέλω τὸ βράδον καλὴν σοῦπα με αὐγολέμονο και λίγο καλὸ βραστό. Ἀμέσως ἐπῆγε και ἀγόρασε μιὰ σπῆλα ἀπὸ ἀρνὶ και τὴν ἔστειλε στὸ σπίτι του με τὴν σχετικὴ παραγγελία. Κατόπιν μᾶς ἐπῆγε και ἐμᾶς εἰς τὸ σπίτι του και μᾶς ἐσύστησε τὴν κυρά του.

Τὸ επάνω πάτωμα τοῦ σπιτιοῦ ἀποτελεῖται ἀπὸ μιὰ μεγάλη κρεββατοκάμαρα τῆς οἰκογενείας και ἀπὸ μιὰ πελώρια σάλα, ἀπὸ τὴν ὁποίαν βγαίνεισ στὴν τεράτσα. Εἰς τὴν σάλα ἦσαν δύο μεγάλοι και φαρδεῖς καναπέδες, φτιασμένοι δια νὰ γίνωνται τὸ βράδον κρεβάτια. Οἱ τοῖχοι και τὸ πάτωμα και τὰ ἐπιπλα ἀστραφταν ἀπὸ καθαρὸτητα και πουθενὰ δὲν ἔβλεπα ὑποπτα μαυράδια ζωύριων. Ὡς ποῦ νὰ ἐτοιμασθῇ τὸ δεῖπνον, ἐκαθίσκαμεν ἐξῶ στὴν τεράτσα και κουβεντιάζαμε μιτᾷζοντας πρὸς τὴν κοιλάδα τοῦ Μουσελλά και τὴν λίμνην τοῦ Κουρνᾶ. με τες Μαδᾶρες εἰς τὸ δάθος, τῶν ὁποῖων οἱ κορυφῆς ἄρχιζαν νὰ λάμπουν εἰς τὸ φῶς τοῦ ἀνατέλλοντος φεγγαριοῦ. Ἦταν ἡ πρώτη βραδὶα μετὰ τὴν πανσέληνον.

Ὁ Πωλαναγνωστάκης μᾶς παραπονέθη, πῶς τόσο νέοι φεύγουν ἀπὸ τὴν Κρήτην και μεταναστεύουν στὴν Ἀμερικήν και ἔτσι κάθε χρόνο λιγοστεύουν τὰ ἐργατικά χέρια. Ὁ κυριώτερος λόγος αὐτοῦ τοῦ κακοῦ εἶνε,

ὅτι δὲν ὑπάρχει καμμία ἀσφάλεια τῆς ἀγροτικῆς περιουσίας. Τοῦ εἶπα πῶς παραξενεύθηκα, ποῦ εἶδα στὰ χωράφια και στὰς πλευρές τῶν βουνῶν χιλιάδες και μυριάδες ἀγριλιῶν, γκιωριτσιῶν και ἀγριαμυγαλιῶν, ποῦ ἤμποροῦσαν εὐκόλα νὰ ἐμβολιασθῶν.

Καλὸς εἶναι ὁ λόγος σας, μοῦ εἶπε, ἀλλὰ πρὸς τί νὰ χάσωμε τὸν κόπον μας, ἀφοῦ τὸν ἄλλο χρόνο τὰ κατσίκια θὰ φάννε τὰ φυτᾶνια τῶν ἐμβολιῶν και δὲν ἤμποροῦμε νὰ κάμωμε τίποτε;

Εἶπα τότε ἐγὼ: Ἄν ἤμουν βασιλεὺς — καλλίτερα ποῦ δὲν εἶμαι, —θα καλοῦσα τὸν Πρωθυπουργό μου και θὰ τοῦ εἶγα: «Δὲν θέλω πλέον εἰς τὴν χώραν μου νὰ ὑπάρχουν κατσίκια και κατσικοκλέφτες. Νὰ μοῦ κάμης λοιπὸν τὴν χάριν νὰ φροντίσης νὰ ψηφισθῇ γλήρορα ἓνας νόμος ποῦ νὰ διατάσῃ: Ὅλα τὰ γίδια τῆς Ἑλλάδος πρέπει ἐντὸς ἓνος ἔτους νὰ σφαγοῦν ἢ νὰ πουληθῶν εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Μετὰ παρέλευσιν τοῦ ἔτους ὁ κάτοχος γιδιοῦ, μικροῦ ἢ μεγάλου, θὰ πληρώη καθε χρόνο φόρον 25 δραχμῶν δια κάθε ἀρσενικὸν και 50 δραχμῶν δια καθε διαβολοθηλικό. Ἀγιοτροφία και γεωργία εἶνε δύο πράγματα ἀσυμβίβαστα. Ἄν ἐντὸς ἓνος μηνὸς δὲν ψηφισθῇ αὐτός ὁ νόμος, πάει τὸ πρωθυπουργιλίκι σου».

Σύμφωνος ἦταν ὁ κύριος Πωλαναγνωστάκης: τοῦ ἄρεσε, ποῦ θὰ λείπουν τοὺλάχιστον οἱ κατσίκες και οἱ κατσικοκλέφτες. Ἀλλὰ κλοπῆς μουλαιῶν, προβάτων και πουλερικῶν πάντα θὰ γίνωνται. Λύκος, εἶπε, δὲν ἔχομε στὴν Κρήτη, ὅπως εἰς τὴν Μακεδονία, ποῦ γύριζα ὡς ἐθελοντής, και παρὰπάνω στὴν Βλαχία: ἐδῶ εἶνε οἱ ἄνθρωποι ποῦ κλέβουν ὁ ἓνας τοῦ ἄλλου τοὺς ζῆα. Πρὶν, ποῦ εἶχαμε ἐπαναστάσεις και πολέμους, ἤμποροῦσε κανεὶς νὰ συγχωρῆσῃ τες ζωοκλοπῆς, γιατί αὐτοὶ ποῦ πολεμοῦσαν, πολλὰς φορὲς ἦσαν ἀναγκασμένοι ν' ἀρπάξουν ζῆα, δια νὰ τρέφωται, ἀλλὰ τώρα δὲν ὑπάρχει καμμία δικαιολογία δι' αὐτὴν τὴν ἀτιμὴν ζωοκλοπῆν. Εἰς τὰ Σρακιά τὸ κακὸ δὲν εἶνε τόσο διαδεδομένο, κλέβουν ὅμως και ἐκεῖ ζῆα. Εἰς τὴν Ἀραδενα, ποῦ ἔχετε σκοπὸ νὰ πάτε, θὰ ἴδῃτε μιὰ βυζαντινὴ ἐκκλησία τοῦ Ἀιστρατηγοῦ Μιχαήλ. Σ' αὐτὴν πάννε ἐκεῖνοι, ποῦ τοὺς ποπετεύονται δια μιὰ ζωοκλοπῆν, και τοὺς ὀρκίζουν, και πολλὰς φορὲς ὀμολογοῦν, διατὶ φοβοῦνται, μήπως τοὺς πάρῃ τὴν ψυχὴν ὁ Ἀιστρατηγός.

Διηγῆθηκα τότε ἐγὼ, πῶς κατὰ τὰ 1875, ποῦ ἤμουν εἰς τὴν Ἰσακωνία, εἶχαν κλέψει μιὰ φορά τὴν σέλλα ἓνος μουλαιοῦ και ἐστάθη ἀδύνατον νὰ βροῦν τὴν σέλλα ἢ τὸν κλέφτη. Ἐγινε τότε οἰκογενειακὸ συμβούλιον, ποῦ ἤμουν μάρτυς και ἐγὼ, και ἀποφασίσθη νὰ καλέσουν τὸν παπᾶ και αὐτός τὴν Κυριακὴν στὴν ἐκκλησία νὰ διαβάσῃ ἀφορισμὸν. Ἀκούσθηκε τὸ πρᾶγμα στὸ χωριὸν. Ὁ κλέφτης φαίνεται πῶς ἦταν πρωτόβγαλτος, και πρὶν φέσῃ ἢ Κυριακῆν, ἢ σέλλα εἶχε γυρίσει στὴν αὐλή. Ἄν ἦταν κανένας ψημένος κλέφτης, πρὸ πολλοῦ θα τὴν εἶχε κάμει λιανὰ σὲ κανένα μακρυνὸ χωριὸν. Ἀναγκαῖος εἶνε δια τὸν κόσμον ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ. Δι' αὐτό, κύριε Μελέτιε, ἄφησε τὸν λαὸν με τὴν παλαιὰ του πίστιν και τοὺς παπᾶδες με τὰ γένεια τους και μὴ θέλῃς νὰ φέρῃς ἔξνα δαιμόνια.

Με αὐτὲς και αὐτὲς τες κουβέντες ἔγινεν ἡ σοῦπα και τὸ βραστό και ἤλθεν ἡ νοικοκυρὰ και μᾶς κάλεσε στὸ τραπέζι. Βλέπω ἓνα τραπέζομαζυλο κατὰλευκὸν και τρία σερίτσια επάνω. Κάνω και ἐγὼ τὸν ἀνήξερον και λέγω τοῦ κυρίου Παύλου: «Μά, δὲν εἶμασθε τέσσαρες;» «Ἄ, μοῦ λέγει, οἱ νοικοκυραδες μας δὲν κάθονται στὸ τραπέζι, ὅταν ἔχομε μουσαφίραους. Θεωροῦν καθήκον, οἱ ἴδιοι νὰ τοὺς περιποιῶνται. Ἐστεκόταν λοιπὸν ἡ κυρὰ κοντὰ μας και τὴν πιαιτέλλα με τὸ κρέας ἔστριδεν ἔτσι, ὡστε τὰ καλλίτερα κομμάτια νὰ βροθοῦν μπροστά μου, και ὄλο ἐκίταζε, μήπως μᾶς λείπῃ τίποτε. Μᾶς ἔφερον ἐπειτα τυρὶ, σταφύλια, σῦκα και καρῦδια φρεσκοκομμένα και πάλι τὰ ὠραιότερα βρέθηκα μπροστά μου. Στὸ τέλος ἤφα και ἐγὼ εἰς ὑγίειαν τῶν καλῶν νοικοκυραῶν τῆς Κρήτης.

Ἐπειτα ἀπὸ τὸ φαγὶ ἐμεῖς οἱ ἄνδρες ἐκαθίσκαμεν ἀκόμη λίγο ἐξῶ στὴν τεράτσα. Ἐνόσῃ ὁ κύριος Παῦλος μᾶς διηγεῖτο δια τες ἐπαναστάσεις τῆς Κρήτης κατὰ τὸ 1881 και κατὰ τὸ 1897, δια τοὺς ἐν Μακεδονίᾳ ἀγῶ-

νας και δια τοὺς πολέμους τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸ 1912—13, ὅπου εἶχε λάβει μέρος ὡς ὄπλαρχηγὸς τῆς πατρίδος του, ἢ νοικοκυρὰ ἀέρισε τὴν σάλα, ἔφερε καινούργια σενδόνια, μαξιλλάρια και κουβέρτες, ὄλα ὑφασμένα ἀπὸ τὰ χέρια τῆς, και τάστρωσεν επάνω στοὺς καναπέδες. Ἐπειτα μᾶς καλονόητισε και μᾶς παρακάλεσε νὰ μεινωμε τοὺλάχιστον μιὰν ἀκόμη ἡμέραν. Τὴν παρακλήσιν τῆς ὑποστήριξε και ὁ κύριος Παῦλος. Ἐγὼ ὅμως εἶπα, πῶς δυστυχῶς δὲν ἤμποροῦμε νὰ χαλάσωμε τὸ πρόγραμμα τοῦ ταξιδιοῦ, ἐπειδὴ εἶνε πλέον πολὺ προχωρημένη ἡ ὥρα τοῦ ἔτους και ἐγγίζει ἡ ἐποχὴ τῶν χειμερινῶν βροχῶν.

Ἀμέσως ἐπλαγιάσαμε και ἔμειν. «Ἄριστον μὲν ὕδωρ» εἶπεν ὁ Πίνδαρος. Ἄριστον ὅμως και ἓνα καλὸ κρεβάτι, ὕστερα ἀπὸ τὴν κούρασιν μᾶς ἡμέρας και ἀπὸ καλὸ φαγοπότι.

(Ἀκολουθεῖ)

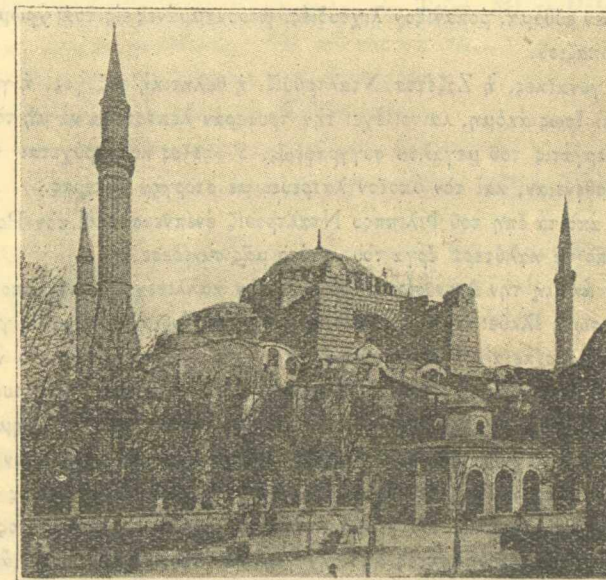
ΣΚΙΤΣΟ

(Ἀπὸ τὴν ἐκστρατεία τῆς Οὐκρανίας.)

Ἀπρίλιος 1919.

Κατὰ τὴν διαβάσιν τοῦ ποταμοῦ Δνειστερίου, ὁ ὁποῖος τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἶχε πλημμυρῆσει, τὰ κάρρα τοῦ Σ)τος εἶχαν κολλήσει στὴ λάσπη με ἀγῶνα δὲ ὑπεράνθρωπον οἱ μεταγωγικοὶ, ὡς στὴ μέση στὰ νερά, προσπαθοῦσαν με κάθε τρόπο νὰ τὰ ξεκολλοῦν. Ὅταν περὶ εἶχε νυκτώσει καλὰ και ἡ διάβασις αὐτὴ ἠθρολλικὴ ἐξηκολούθει, ὀλίγον πρὶν φθάσῃ κανεὶς στὸ καλὸ δρόμον πρὸς τὴ Παλάγκα εἶχε κολλήσει ἓνα κάρρον. Παρ' ὄλην δὲ τὴν ἀγωνίαν τὴν μαρτυρικὴν τοῦ στρατιώτου δὲν ξεκολλοῦσε. Στὴν ἀρχὴν τοῦ δρόμου ἐστῆκετο τ' αὐτοκίνητον τοῦ Μεράρχου ὁ ὁποῖος ἀπὸ μέσ' ἀπ' τ' αὐτοκίνητον φωνάζει πρὸς τὸν καρραγωγέα, νὰ μὴ βασανίξῃ ἀδίκως τὸ ἄλογο, ἀλλὰ νὰ τ' ἀφήσῃ λίγο νὰ ξεκουραστῇ. Ὁ στρατιώτης χωρὶς νὰ γυρίσῃ, νὰ ἴδῃ, ἀπάντᾷ στὴ σύστασιν αὐτὴν «ρέ, ἀσφάλεια, ἔμένα θὰ μάθης γράμματα;... Σὰν εἶσαι ἄντρας ἔλα νὰ βάλῃς και σὺ ἓνα χέρι ντέ!... Κ' ἐπανελάβε μ' ἀποφασιστικότηταν νὰ βγάλλῃ ἀπ' τὴ λάσπη και τὰ νερά, τὸ κάρρον...»

JAP.

... πάλι με χρόνια με καιρούς...

HENRI ARDEL

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΝΥΚΤΩΝΕΙ...

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

ΜΑΖΙ λοιπόν, εκυτάξαμε, εφλουδάσαμε, ακόμη και ελογομαχήσαμε, όταν τα γούστα μας ήταν αντίθετα. Κατόπιν, όταν εδγήκαμε, διασχυρίστη ότι είχα κουρασμένη την ύψιν. Και φραντάστη καλόν να με οδηγήσει να προδειπνήσω, όπου ήθελα... δια να συνέλθω.

Επέμενε πολύ, και άπεχθάνομαι να μαλώνω, όταν δεν αξίζει τον κόπον.

Υπεχώρησα και υπέδειξα το Carlton. Θριαμβευτικώς με ανέβασεν εις το άμάξι. Μόλις εφθάσαμεν και επρόκειτο να εισέλθωμεν, ενώ μου προσέφερε μερικά τριαντάφυλλα τα όποια ένα κοριτσάκι του παρουσιάζεν επίμονα, ένας διαβάτης με έχαιρέτησε με βαθύν χαιρετισμόν. Έκυτόταξα, παύσασα να μυρίζω τα ρόδα, τόση φρέσκα ώστε τα χείλη μου τα έψαυαν λαίμαργα. Τότε συνήντησα τα στακτιά μάτια του Ίακώδου ντε Μεγιάν. Και τόση είναι η ειλκρίνεια των ματιών αυτών ώστε, εις την παροδοτικήν αυτήν συνάντησιν των θλεμμάτων μας, είδα διακεκριμένα μίαν εκπληξίν όλίγον περιφρονητικήν. Έννόησα ότι εξέφερε δια το άτομόν μου μίαν πολύ επιπολαίαν κρίσιν...

"Α! κύριε, φθάγετε από πολύ μακράν δια να μην ήξεύρετε ότι μία Παρισινή του καλού κόσμου, πηγαίνει, χωρίς πρόσχημα, άν της άρσει να πάρη τσάι με ένα φίλον, χωρίς ως εκ τούτου να είναι δι' αυτό έρωμένος της! Άσφαλώς, όλοι οι άνδρες είναι οι Ίδιοι!

11 Απριλίον

"Ητο η ημέρα που έδεχόμην τους πολύ οικείους" εκείνους που αποφεύγουν την μεγάλην επίσημον παρέλασιν των πέντε εως επτά. την όποιαν ύπομένω από τον Ίανουάριον έως το Πάσχα, κατά παλαιάν συνήθειαν άπομεινάρι του καιρού, όπου η συζυγική άφοσίωσις με ήνάγκαζε να δέχωμαι σειράν ύποδοχών.

Κατά τας πέντε και μισή, είμεθα ήδη ένα μικρό σύμπλεγμα το όποϊον έχονυεν ευθυμια, ροκανίζον λιχουδιές, μουσκεμμένες εις τσάι χρώματος ώραιου τοπακιού.

Άπό γυναίκες, η Ζοζέττα Νταλτρουίξ, η θελκτική σύζυγος, η γραμματεύς και Ίσως ακόμη, καιίτοι έχει την τρυφεράν λεπτότητα να μη το λέγει, η ουτεργάτις του μεγάλου συγγραφέως, ο όποιος κατατρώχεται τώρα από νευρασθένειαν, και τον όποϊον λατρεύει με στοργήν μητέρας.

"Ένα από τα έπη του Φιλίππου Νταλτρουίξ ενέπνευσεν εις τον Ροβέρτον ένα από τα καλύτερα έργα του. Αυτό μς συνεδεσε.

Είχα ακόμη την Διονυσίαν Μυριέλ, την καλλιτέχνηδα της όποιας η θαυμασία φωνή έλκυει νόν άνδρα μου σαν μαγνήτης ενώ η υπερήφανος γυναικεία της αξιοπρέπεια τον αποκρούει όλίγον. Δεν το έννοει, αυτός ο νικητής! πώς αυτή η όποια δονείται όλόκληρη όταν τραγουδεί την μουσικήν του, διίσχυρίζεται να μην βλέπη εις αυτόν τίποτε άλλο παρ' τον δημιουργόν αυτής της τέχνης. Δεν το έπίστευεν εις τας άρχάς των σχέσεών των. Άλλά θέλοντας και μη του έχρειάσθη να αναγνωρίση ότι η άοιδος αυτή με τας συνηθείας κυρίας του κόσμου, ήταν υπερηφάνως άναμάρτητος: έν πάση περιπτώσει, ασύλληπτος από σήν γοητείαν του. Ούτως ώστε, άν δεν είχε το μαγικόν θέλητρον της φωνής της, την σπανίαν καλλιτεχνικήν εύαισθησίαν της, ήτο άπρόσιτος και περισσώτερον ως εκ τούτου προκλητική, με νην υπερήφανον καλλονήν της, το άδιάφορον μειδιάμα της, την μόλις κρυπτομένην περιφρονησίαν της μόρς την άρσενικήν ανθρωπότητα.

Έξ άπαντος θα έχη ύποφέρει από κάποιον.

Είχεν ακόμη έλθει η Μώδ Άλκοτ, η μανιακή sportwoman, η παίκτρια του golf η παγοδόμος, η ίππεύς, η άχόρταχος δια νεωτερισμόν εις όλας του τας μορφάς, η όποια, με την Άμερικανικήν της ζωτικότητα άσχολεϊται εις την ίατρικήν, την γλυπτικήν, τον σοσιαλισμόν, παίζει άρπαν ώσαν άρχάγγελος και φλυαρεί με πνεύμα θρασείος χιουμοριστού.

Κατόπιν της έφθασεν η κόμησσα Τερραί, κυρία του κόσμου η όποια άφιρωνεται εις την ζωγραφικήν με πάθος επαγγελματίου, και της όποιας το πρόσωπον α λα Τζιοκόντας, εφωτίζετο, περιποιητικό και εύχάριστον με τα παράδοξα που της διηγείτο γενναίως το γεροντοπαλήκαρο αυτό, το άπηλλαγμένο προλήψων, ο Κάρολος Βουλεμόν, ο μουσικός κριτικός, ένας παντοτεινός φίλος.

Κατά τα πρώτα έτη του γάμου μου, μου τον συνέστησε ο Ροβέρτος ο Ίδιος και έπέρασε δι' έμέ την κοινήν έρωτικήν κρίσιν έπειτα πολύ διορατικός δια να μη διακρίνη γρήγορα ότι δεν κατώρθωνε τίποτε, έγινε φίλος μου.

Είναι κατηφής και πνευματώδης, πάρα πολύ καλλιτέχνης" λυσσασμένος διότι έσπατάλισε την ζωήν του δι' όλα τα θηλυκά τα όποια εύρέθησαν κύκλω του. Και ακόμη τον τριγυρίζουν, διότι τον γουστάρουν ακόμη εις πείσμα των μαλλιών του που άσημώνονται επάνω από τα κατάμαυρα μάτια του τα ώρατα στερέα του δόντια, κάτω από τα ψιλιδισμένα μουστάκια του γνωρίζουν όλα τα δαγκώματα.

Φιλοσοφούμε μαζί. Λογομαχομε για τη ζωή, για τους άνθρώπους, για "μάς τους ίδιους" και ακόμη γελοούμε με μεμφίμοιρη προπέτεια μαθητιών. Οι ύπουλοι τρόποι του με ένθουσιάζουν και, μερικές ημέρες, μου προξενούν τόσην τρελλά γέλοια, ώστε θυμώνει και διακυρήττει "οτι δεν μου επιτρέπει να τον περιγελώ". Κάμνουμε μουσικήν όλων του Ροβέρτου και των άλλων ultramodernes.

Αυτός, θυμωμένος, διότι εξ ένστικτου είναι κλασσικός, ύφίσταται την μαγειάν των έργων του Ροβέρτου, διακυρύττει φοιρημένους, την μουσικήν του, μουσικήν «φορτική» τρελλού και σαγγελνευτού.

Ποϊόν είχα ακόμη από το "άνδρικόν,, μέρος;... Τον Ραυμόνδον Βαλμπέρ, τον διάσημον ύπεραπιστήν των μεγάλων κακούργων, ο όποιος ήλθε διαβατικός να ζητήσει ένα φλυτζάνι τσάι: εύθυμος ώσταν μαθητής εις διακοπάς. Και τον Σουλβαίρ, τον Βιολίστα. Και τον Ρουβραί, άπησχολημένο με τας καλλιτεχνικάς πομεμικάς, τας όποιας πρακαλει ή έκθεσίς του και τας όποιας ήλθε να μου διηγηθῆ. Πραγματικώς, είμαι, δι' αυτόν ένα είδος εμπεισταυμένης, άφου τον έχω πείσει, κι αυτόν έπίσης, ότι χάνει τον καιρόν του να έρωτοτροπή μαζί μου. Πολύ πεπειραμένος, έμάντευσε νομίζω, ότι Ροβέρτος μου ήρκεσε μέχρι χορτασμού.

Λοϊπόν, βλεπόμεθα δια να συζητήσωμε. Ψεύρει ότι με τρόπο, ήμπορεί να μου τα είπη όλα, εκτός οτι άφορῆ τον σύζυγόν μου και άκούω απ' αυτόν παντός είδους ίστορίες, της όποιες διηγείται με κέφι περιέργο μαθητευομένου, πολύ έξυπνα, με χρωματισμένη γλώσσα ποτε πρόστυγην ούτε κατά την σέψιν ούτε κατά τας λέξεις. "Όπως ζῆ από το έπάγγελμά του—σγεδιάζει τας ένδυμασίας της Opera—Comique—γνωρίζει απ' εκει όλα τα χρονικά του κόσμου των παρασκηνίων. Γνωρίζει ακόμη της κουρκουσουριές του καλλιτεχνικού κόσμου, του ήμικόσμου,

ακόμη και του καλού κόσμου" εις τα διάφορα αυτά περιβάλλοντα περιφέρει μίαν άθώως κυνικήν άνθητικότητα, τελείαν τιμότητα λόγου και πολλήν καλωσύνην.

"Όλοι έτσι συγκεντρωμένοι, επέρασαμεν μίαν από της ώρας αιτες στιγμές, η όποιες είναι το διάλειμμα των μεγάλων. "Α τι άκολασία ιδεών και μουσικής! "Η Διονυσία Μυριέλ έτραγούδησε μίαν μελωδίαν, την όποιαν ο Σουλβαίρ ήκολούθησε με βιολί. Έντεσιφράσαμε μαζί ένα ντουέττο, άγρίως περιέργο το όποϊον έκαμε να άναπηδήση τον Βουλεμόν, μαγευμένος χωρίς να θέλη να το όμολογήρη. Του το άποδεικνύσαμε. Άντιτείνει τόσον πειστωμένος, ώστε τα γέλοια ξεσπούν, και η συζήτησις ξαναρχίζει, έγγιζουσα το πᾶν με αυθάδειαν χαϊδευμένου παιδιοῦ το όποϊον γνωρίζει ότι του επιτρέπονται όλα.

Άπολαμβάνω το θέλητρον του ότι είμαι μακράν από τον έαυτόν μου. Το μεθυμένο μου μυαλό εορτάζει και μου παρέχει εύστόχους άπαντήσεις.

"Όταν όλοι θα έχουν φύγει, και η παρουσία του Ροβέρτου μου ένθυμίση... θα σβύση το πυροτέχνημα" η σιωπηλή και πένθημη νύκτα, θα διαδεχθῆ την φαντασμαγορίαν της άνθοδέσμης.

Για ένα δευτερόλεπτο το αισθάνομαι. Άλλά προσπαθώ να μείνω δλη εις το παρόν που με διασκεδάζει και ξαναρχίζω να φλυαρώ, όπως οι άλλοι, απολαμβάνουσα την ευωδιαν της πασχαλιές, η όποια έν άρβονία μυρώνει το δωμάτιον από το όλόφρεσκο πράσινο των κλάδων, τους όποιους διακρίνω από το μυσσανοιγμένο παράθυρο, κινουμένων επάνω από το νερό που κυλά, υπό την άντάγειαν της δύσεως.

Εξείρηγς, ένα κουδούνισμα μς κάμνει να άναπηδήσωμεν από φόβον κανενός ένσκλητικου. Άλλά, πολύ γρήγορα, καθησυχάζομεν. Η επισιέπτρια είναι η Μαρισέτ, η όποια έμφανίζεται, με τα μάγουλα ροδισμένα και τη μύτη ψηλά, τα μαλλια άνοιχτόχρωμα κάτω από την άνοιξιάτικην καπελίνα της, ευωδιάζουσα γαρύφαλο, φρέσκα ώσαν μωρό: αυτό δεν την έμποδίζει να φωνάζη πιστεύουσα εις ό,τι λέγει:

—Άγαπητή μου φίλη σκοτωμένη! Βίβα άγαπητή μου, πέρνω ένα φλυτζάνι τσάι για να συνέλθω... Έπιτρέπεται, δεν εί' έτσι;

Άλλά πριν να προλάβω να της προσφέρω ένα φλυτζάνι, έχει ήδη υπήρετας όλους τους παρευρισκομένους άνδρας οι όποιοι την άποθυμάζουν, ως πεπειραμένη, με μάτι λαίμαργον και διακριτικόν,—διακριτικόν κατά το μάλλον και ήττον.

Αυτή που το παρητήρησεν άμέσως, δεν το συλλογίζεται διόλου πως είναι σκοτωμένη και ροφῆ με τη χαριτωμένη της μυτούλα την ευωδιά του λιθανιοῦ. Μς διαλαλει:

—Τι εκάματε εδώ, όλοι, συνεννούμενοι ώσαν κλέφτες σε πανηγύρι;..

Είμαι βεβαία ότι έλέγατε πολύ αξιόλογα πράγματα, όταν η άφιξις μου, έμένα της ουτιδανής, σῆς διέκοψε!

—Κυρία, μεγάλη μας τιμή. "Όταν έσημάνατε έλέγαμεν μόνον κακό για τη ζωή! έξηγγει ο Ρουβραί.

—Τι άστεία ιδέα! Και τι άχάριστοι που είσθε! "Η ζωή κακή!... Δεν ξεύρετε τίποτε! "Η ζωή είναι μία θελκτική περιπέτεια!

Και το πιστεύει. Διότι δι' αυτήν τέτοια είναι η ζωή.

Τρισευτυχισμένη μικρή Μαρινέτ! "Όλοι, μάλιστα όλοι, την ζηλεύομεν.

"Επειτα ο Βαλεμόν προσθέτει με πίκρα:

—Κυρία, όταν θα αισθανήτε ότι γηράσκετε... θα κρίνετε την ζωή με όλιγωτέραν έπιείκεια. Δεν ήξεύρετε τι θα πῆ να γερᾶ κανείς...Είνε τρομερόν!

—"Όχι, άπαντα τόσον όπλᾶ η Μαρινέτ, ώστε όλοι την κυτάζομεν, έκπληκτοι και περιέργοι. "Όχι. Φάνεται θη δεν είναι! τουλάχιστον. Η πεθερά μου, μία κυρία πολύ σώφρων, μία κυρία με πείραν, ξεύρετε, έχει έν βιβλίον γραμμένο από ένα έπισκοπον, το είδα ακόμη την περασμένη Κυριακή στα χέρια της, όπου ο συγγραφέας, όπως μου είπε άποδεικνύει εις τους άνθρώπους που δεν το άνεκάλυψαν μόνοι των, τα προνόμια και

την ευτυχίαν του γήρατος, δια τα όποια πρέπει να εύχαριστούν τον δημιουργόν τους. Βαλεμόν, θα έπρεπε να διαβάσετε αυτό το βιβλίο.

—Βιβλίο γραμμένο από έπισκοπο, .. ω! κυρία, είμαι άνάξιος.

—Τι έχει να κάμη. "Ίσως αυτό να σῆς κάμη άξιον... Τότε θα εύχαριστήσετε τον ουρανόν...

—Γιατί, κυρία, γιατί;...

—Θεέ μου, σεξ ξερετε καλύτερα από μένα!... Γιατί; Διότι συναντήσατε στη ζωή σας έκτακτες γυναίκες...

—Πρώτα, πρώτα είναι ζήτημα άν συνήντησα

—Έστω και την Βίβα, της κυρίας εδώ και έμένα, κακῆ ανθρωπε.

—Μάλιστα ξεχετε δικαίον κυρία. Άλλά ποϊον να εύχαριστήσω εφίθυρισε χαμηλά.

—Τον Δημιουργόν Σας.

—Δεν ήμπορώ να τον εύχαριστήσω άφου δεν τον γνωρίζω...

—"Ε λοιπόν! είσθε κακομαθημένος! Άλλά σε κάθε ηλικία ήμπορεί κανείς να διορθωθῆ. Και έπειτα παρ' όλα αυτά δεν είσθε γέρος, γενικώς. Μάλιστα, φαντάζεστε καλά με τα άνοιχτόχρωμα μαλλιά σας και τα Καλαβρόξικα μάτια σας.

—Κυρία, κυρία, τώρα με καθυποχρεώνετε. Θα φαίνομαι «προπάπος» δια να μου κάμετε τόση κοπιλήμεντα!

Έδώ επενέθη διακριτικά ο Ρουβαί:

—Θᾶ ήθελα και έγώ να μοιάζω με προπάπον δια να μου πῆτε τα γλυκά αυτά λόγια, Κυρία.

Έρριψε τόση κωμικᾶ τῆ φράσι του ώστε σκάμε τα γέλοια και, σε μερικά λεπτά, παντός είδους παρατηρήσεις πνευματώδεις και πειρακτικές διαστραυρόνται.

Εις την φασαρίαν αυτήν η Μαρινέτ ρωτᾶ έξαρνα.

—"Α! είναι αλήθεια εξ ήμισυ;

—Ναι.

—"Ω πρέπει τότε να του δίνω με τριακόσια φιλιά.

—Τι! ύπερωκεάνειο! λέγει ο Ρουβραί.

—"Αν ήθέλατε να μη με περιπαίξετε, σεξ!

"Όλοι εβαλθήκατε να με κάνετε να φλυσρώ και είμαι πολύ βιαστική!

"Έχω ακόμη τρεις επισκέψεις και ψώνια. Μη με άπασχολήτε και συνομιλείτε μεταξύ σας... Βίβα, άνέθηκα να σου πῶ ότι ύπολογίζω άπόλύτως εις την καλωσύνην σου για το γευμά μου την Τρίτη. Με το Ροβέρτο, έν νοείται, άν είναι ελεύθερος... Θα σου παρουσιάσω...

—Τα μάτια της λάμπουν από εύχαρίστησι:

—Θᾶ σου παρουσιάσω την Κα Βαλπρένς.

—Πως την έπροσκάλεσε σε γεύμα; Άπό τώρα;

—Ναι, είχε την καλωσύνη να δεχθῆ. Είναι τρέλλα... Θα δῆς!...

Και έπειτα...

Αυτή τη φορά, άστραπή πονηρίας στα μάτια που με κυτάζουν...

—...Και έπειτα, θέλω να κάνω εύχαρίστησι, εις ένα από τους προσκεκλημένους μας... Διότι είμαι πολύ καλή νοικοκυρά...

—Τι ιστορία είναι αυτή που μου ψάλλεις, Μαρινέτ.

—"Όχι ιστορία, άλλ' αλήθεια!... "Α! φρόνιμη μου μεγάλη άδελφή, είσθε περιέργη;

Και, με κίνδυνον να κατακλιύση το φλυτζάνι με το τσάι της, μόλις το ξαναγέμισε, μου δίγει ένα φιλι και σκύβει στο χέρι της πολτρόνας μου.

Ο προσκεκλημένος εις τον όποϊον θέλω να είμαι εύχάριστη, είναι ο Ίακώβος ντε Μεγιάν!... Βίβα νομίζω πως του άρσει πολύ! Το παρατηρήσα από την βραδεία της πρώτης που τραγούδησε σῆτι σου. Έπειτα, προχθές, έγευματίζε σῆτι, και ήκουε τον Παύλο να μιλή για σένα, με ένα τρόπο!... Γιατί ο Παύλος μιλούσε για μένα; ήρώτησα όλίγον ανυπόμονη.

—Γιατί, άγαπητή μου, έχει κερδίσει την καρδιά του συζγάμβρου σου

καὶ μία σκέψις τοῦ Μεγάλου τὸν ἔκαμε νὰ ἐξωτερικεύσῃ τὴν γνώμην ποῦ ἔχει γιὰ σένα... Βλέπεις, Βίβρα, ἂν ἤθελες, θὰ ἔκανες αὐτὸ τὸ νέο —μιλῶ γιὰ τὸ Μεγάλου—τρελλὰ ἐρωτευμένο... Μπορεῖς νὰ μὲ πιστεύσεις. Ξεύρεις ἀπ' αὐτά!

(Ἀκολουθεῖ)

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

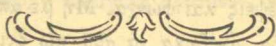
Θυμᾶμαι τὸν παλιὸν καιρὸ,
Τις μέρες ποῦ ἐδιαβήκαν
Καὶ στὴν καρδιά μου ἀναλαμπῆς
Χρυσῆς τὴν λάμψη ἀφήκαν.

Θυμᾶμαι τὸν παλιὸν καιρὸ. —Στοῦ πάππου μου τὸ γόνα
Τὰ παραμύθια ποῦ ἄκουσα, τίς νύχτες τοῦ χειμῶνα,
Στὸ νοῦ μου πάντα μένουν.
Τὰ παραμύθια ποῦ λαλοῦν Ἀγάπες κι' Ἀντρείωσύνες,
Πύργους, Δρακόντους, Μάγισσες, Τιμές, Μεγαλωσύνες
Γιὰ μένα δὲν πεθαίνουν.

Ἔτσι ἐγεννήθηκα καὶ ζῶ: Μοῦ ἀρέσει νὰ σκορπίζω
Τις σκέψεις μου στ' ἀπίστευτα... Ποιῶ νὰ φτερουγίζω
Στὸν ἔρωτά σου ὡς τώρα...
Θέλω νὰ βλέπω ἀδιάκοπα, μὲ τῆς ψυχῆς τὰ μάτια,
Τὰ κρουσταλλένια ποῦ ἔχτισα καὶ μαγικά παλάτια
Μαζῆ σου κάποιαν ὥρα...

ΣΚΙΤΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ

«ΚΑΣΤΑΝΟΧΩΜΑ ΓΙΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ»

ΚΑΠΟΙΟΣ διακριτικὸς φίλος εἶχε τὴν ὥραϊαν ἔμπνευσιν νὰ μοῦ στείλῃ ἀπὸ τὸ βᾶθος τῆς ἐπαρχίας, ὅπου διαμένει, ἓνα ὥραϊον φιλοδώρημα:

—«Θὰ λάβης, μοῦ ἔγραψεν ὁ πολύτιμος φίλος (ὄλοι οἱ φίλοι ποῦ μᾶ; ἐνθυμοῦνται κατ' αὐτὸν τὸν ἐράσιμον τρόπον εἶναι πολὺ τιμοὶ) θὰ λάβης μὲ τὸ σημερινὸ τραῖνο ἓ.α μικρὸ κιβώτιον μὲ δώδεκα μποτίλιες κρασί, ἀπὸ τὸ θαυμάσιον ἐκεῖνο ποῦ ξέρεις. Τὸ κατασκευάζω μόνος μου ἀπὸ τὰ πλέον ἐκλεκτὰ σιαφύλια. Εἶναι νέκταρ. Δὲν ἔχεις παρὰ νὰ πᾶς ἔστων σταθμὸν καὶ μὲ τὴν ἐγκλειστον φορτωτικὴν νὰ τὸ παραλάβης καὶ νὰ τὸ πιῆς εἰς ὑγείαν μου...»

Αὐτὸ καὶ ἔκαμα. Ἐτρεξα δρομαῖος εἰς τὸν σταθμὸν, παρουσίασα τὴν φορτωτικὴν, παρέλαβα τὸ κιβώτιον, ἐπῆρα ἓνα μόνιπον καὶ τὸ ἔφερα θριαμβευτικῶς εἰς τὸ σπίτι μου.

Ὅταν ἀνοιξα ὁμῶς τὸ κιβώτιον, εἶδα ὅτι μόνον ἢ τέσσαρες μποτίλιες ἦσαν γεμάτες. Ἡ ἄλλες ὀκτῶ ἦσαν μὲν ἐρμητικῶς κλεισμένες, στομωμένες καλὰ μὲ τοὺς φελλοὺς των, ἀλλὰ φεῦ! ἀδειανές! Κατὰ τὰ ἄλλα τὸ κιβώτιον ἦτο ἐν πλήρει τάξει. Τὰ ἄχυρα ἄδικτα, καὶ τὰ περιτυλίγματα καλὰ, πολὺ καλὰ νοικοκυρεμένα.

—Διάβολε! εἶπα μέσα μου· ἢ κάποιος κατεργάρις ἀφήρεσε τὸ νέκταρ, ἢ ὁ φίλος μου θὰ ἦταν ἀφ' ἡρμῆνος καὶ ξέχασε νὰ τῆς γεμίσῃ ὅλας.

Τέλος πάντων τρέχω εἰς τὸν σταθμάρχην. Ὁ καλὸς ἄνθρωπος ἔλαβε στάσιν ἀξιοπρεπῆ, μὲ κατεμέτρησε μ' ἓνα βλέμμα αὐστηρὸν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, ἐτοποθέτησεν ἐμβριθῶς τὰ δύο χέρια εἰς τῆς τσέπες τοῦ πανταλονιοῦ του, ἔβηξε δεόντως καὶ μὲ ἠρώτησεν:

—Ὅταν ἀνοίξατε τὸ κιβώτιον, ἦταν ἐμπρὸς ὁ ἀποθηκάριος;

—Ὅχι! τοῦ ἀπεκρίθην· τὸ ἀνοιξα ἔστω σπίτι...

—Αἴ! μὰ τότε, ἀπορῶ πῶς ἔχετε τὸ θάρρος νὰ...

Εἶχε δίκαιον. Μὲ ἀπεσβόλωσε. Ἐφυγα καταντροπασμένος. Ἐγραψα εἰς τὸν φίλον μου καὶ τὸν παρακαλοῦσα νὰ μοῦ ἐξηγήσῃ τὸ μυστήριον. Ἀλλὰ δὲν μοῦ ἀπήνησε.

—Τὸν κατεργάρι! ἐσκέφθην. Ἡ θὰ ἦταν ξεχασμένος ἢ θὰ ἠθέλε νὰ μοῦ παίξῃ φάρσα ἄνοστη...

Ὑστερα ἀπὸ κάμποσον καιρὸν, κάποιος ἄλλος φίλος ὑποχρεωτικὸς (ἄχ! αὐτοὶ οἱ φίλοι ποῦ μᾶς σκλαβώνουν μὲ τέτοιον χαριτωμένον τρόπον) μοῦ ἔστειλεν τρία θαυμάσια αὐγοτάραχα. Ἐτρεξα εἰς τὸν σταθμὸν ἀπνευστί καὶ παρέλαβα τὴ δέμα σφραγισμένον μὲ ὄλας τὰς διατυπώσεις. Ὅταν τὸ ἀνοιξα ἔστω σπίτι, ἔκαμα τὸν σταυρὸν μου. Νέον μυστήριον. Μοῦ ἔδινε μίαν χειροπιαστὴν ἰδέαν διὰ τὸ τρισπόστατον τῆς Ἁγίας Τριάδος. Τὰ τρία αὐγοτάραχα εἶχαν συμπυκθῆ καὶ μετουσιωθῆ εἰς ἓνα.. μόνον!

—Μπρέ, διάτανε! Ἐδῶ κάτι τρέχει! Δὲν μπορεῖ ὄλοι οἱ φίλοι ποῦ μὲ ἐνθυμοῦνται, νὰ ἦναι ξεχασμένοι.

Μιά καὶ δυὸ εἰς τὸν σταθμὸν. Ἄλλ' ἀντὶ νὰ ἀποταθῶ εἰς τὸν Σταθμάρχην, ἐπῆγα κατ' εὐθείαν εἰς τὸν προϊστάμενον, ποῦ ἔτυχε νὰ ἦναι καὶ λιγάκι γνωστός μου.

Ἐκεῖνος μὲ ἤκουσε μὲ συγκατάβασιν, ἔχαμογέλασε, μὲ ἐκτύπησε χαϊδευτικὰ εἰς τὸν ὄμο, ἔχαμήλωσε εἰς τόνον ἐμπιστευτικὸν τὴν φωνήν, ἔσκυψε ἔστω αὐτὶ μου καὶ μοῦ ἐψιθύρισε:

—Ἄκουσε, ἀγαπητέ! Θέλεις νὰ εἶσαι οἴγουρος πῶς ὅ,τι σοῦ στέλνουν φαγώσιμο θὰ φθάνῃ ἀπείρακτο ἔστω χέρια σου; Νὰ συστήσης εἰς τοὺς φίλους σου ἀποστολεῖς νὰ μὴ γράφουν ἐπάνω εἰς τὸ δέμα ἢ ἔστω κιβώτιον τὸ εἶδος τοῦ περιεχομένου. Τί τὰ θέλεις! Ἡ ἐπιγραφή εἶναι κακὸς πειρασμός. Ἄς γράφουν ὅ,τι ἄλλο τοὺς ἔλθῃ ἔστω νοῦ, ἔξαφνα: «Καστανόχωμα γιὰ λουλούδια», ἢ παληὰ βιβλία ἢ «κολοκυθόσπορο». Αὐτὸ κάμνω κ' ἐγὼ καὶ εἶμαι ἡσυχος. Ποτε δὲν χάνω τίποτε. Αὐτὸ σὲ συμβουλεύω νὰ κάνης καὶ σύ. Μόνον, σὲ παρακαλῶ, φύλαξέ το μυστικόν, γιατί ἂν σὲ μυρισθοῦν, δὲν σοῦ ἐγγυῶμαι διόλου...

**

Τὸν εὐχαρίστησα, τοῦ ὑπεσχέθην ὅτι δὲν θὰ τὸ ἀνακοινώσω εἰς κανένα καὶ ἔφυγα ἱκανοποιημένος...

Κ. Φ. ΣΚ.